БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 191 (17.175). ● 20 август 1978 йил, якшанба ● Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ КОММУНИСТИ

Чори Йўлдошевни Хатирчи районидаги Партия XXII съезди номли колхоздагина эмас, балки бутун Самарқанд областида ҳам яхши билишади. Олтмишлардан ошиб қолганига қарамай, ҳали ҳам йигитлардай серғайрат, тиниб-тинчимас бу киши, мана неча йилдирки, пахтакорлик касбини шарафлаб келяпти. Чори ака кўпдан бери партов ётган ерларнинг кўзини очиб, чўлқуварлик ҳам қилди. Эндиликда у бошчилик қилаётган бригада ана шу ерларда гектаридан 60 центнердан ошириб пахта етиштирмоқда. Бунчалик юқори ҳосил олинаётганида бригадирнинг ҳиссаси айниқса каттадир. Бой ҳаёт ва иш тажрибасига эга бўлган Чори Йўлдошевни ёшу қари ҳамма ҳурмат қилади, уни ўз ишининг ҳақиқий академиги деб аташади. Меҳнатдаги ажойиб ютуқлари эвазига у икки марта Ленин ордени, Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан мукофотланган. КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда қилган докладида илгари сурилган муҳим вазифалар, қоида ва хулосалардан руҳланган коммунист бригадир Чори Йўлдошев областдаги барча пахтакорларга матбуот орқали мурожаат қилиб, бу йилги мураккаб шароитга деҳқон жасорати ва тадбиркорлигини қарши қўйишга, ҳамма жойда 70 центнерчилар ҳаракатини кучайтириб, ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилини она-Ватанга ҳар қачонгидан мўл-кўл «оқ олтин» етказиб бериш билан нишонлашга чақирди.

Республикамиз қишлоқларида Чори Йўлдошев каби ўз ишининг академиклари бўлган жонкуяр коммунистлар жуда кўп. Мамлакатимизда тобора авж олиб бораётган коммунистик жамият қурилиши жараёни қишлоқларда чинакам меҳнат қаҳрамонларини, совет турмуш тарзини ўзида мужассамлаштирувчи кишиларни вояга етказмоқда. Улар қишлоқларда юксак онглиликнинг, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг ажойиб намуналарини кўрсатмоқдалар.

Қишлоқ коммунисти. Узларининг бутун ҳаётини Коммунистик партия ишига бағишлаган кишилар орасида олим ва механизаторни ҳам, деҳқон ва чорвадорни ҳам, боғбон ва бинокорни ҳам учратасиз. Улар қишлоқ аҳлининг энг илғор ва актив отрядини ташкил этган бўлиб, беноён пахтазорлар ва ғаллазорларда, полизлар ва яйловларда мўл-кўл озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда саноат хом ашёси етиштириш учун курашнинг муваффақиятини ҳам шулар ҳал қилаётирлар. Коммунистларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини кучайтириш юзасидан тегишли чора ва тадбирлар кўриб келинаётган жойларда улар ишлаб чиқаришнинг ҳамма участкаларида авангардлик қилмоқдалар, хўжалик юритишни янада takомиллаштириш, деҳқончилик ва чорвачиликни юксалтириш, маҳсулдорлигини ошириш мутасаддилари, ҳар қачонгидан яхшироқ, сифатлироқ ва унумлироқ ишлаш учун, ишлаб чиқариш коллективида бирорта ҳам қолоқ бўлмаслиги учун социалистик мусобақанинг чинакам ташкилотчилари бўлиб чиқмоқдалар.

Шу нарса диққатга сазоворки, қишлоқ коммунистларининг қишлоқлардаги барча ходимлар билан бирга қилаётган фидокорона меҳнатлари туфайли республикамиз экономикасининг асосий тармоғи бўлган пахтачилик тез суръатлар билан юксалиб, кейинги ўн икки йил ичида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 22,7 центнердан 31,6 центнергача кўтарилди. Деҳқончиликнинг бошқа тармоқларида, чорвачиликда, қурилиш ва шу каби соҳаларда ҳам қатор қувончли натижалар қўлга киритилаётирки, буларнинг ҳаммасида коммунистларнинг салмоқли ҳиссаси бор.

Қишлоқ коммунисти деганда қишлоқларимизда юз бераётган туб социал ва маданий ўзгаришларга бош-қош бўлиб келаётган кишилар — идеология фронти жангчиларининг катта бир отряди ҳам беихтиёр кўз ўнгимизда намоён бўлади. Партиямизнинг совет кишиларини юксак коммунистик ғоявийлик, Ленин партияси ишига чексиз садоқат руҳида, коммунизмнинг актив қурувчилари қилиб тарбиялашдан иборат кўп қиррали фаолиятида уларнинг ҳам ўз ўрни бор.

Бироқ шуни ҳам айтиш керакки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленумида таъкидланганидек, булар бизни ҳеч қачон хотиржам қилмаслиги керак. Чунки деҳқончиликда ҳам, чорвачиликда ҳам, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам тўла ҳал этилмаган проблемалар ва тугатилмаётган камчиликлар ҳали кўп. Жумладан, ўтган йили Жалолқудуқ, Пахтаобод, Мирзачўл, Октябрь, Яккабоғ, Ильич районлари, 162 та колхоз ва совхоз пахта тайёрлаш планларини бажармай, давлатдан 82 минг тонна пахта қарздор бўлиб қолди. Хоразм, Фарғона, Сурхондарё областларида сабзавот, мева ва узум етиштиришда судралишга йўл қўйилмоқда. Охунбобоев, Бўстонлиқ, Қизилтепа, Поп, Термиз, Фориш ва бошқа бир қанча районларда чорва маҳсулдорлигини ошириш, гўшт, сут, тухум етиштириш давлат планлари барбод бериб келиняпти. Баъзи жойларда хўжалик объектлари, уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилиши суст ва сифатсиз олиб борилишига йўл қўйилмоқда.

Агар аҳволни дурустроқ таҳлил қилинадиган бўлса, бу камчиликларнинг сабаблари орасида қишлоқлардаги коммунистларнинг ҳаммаси ҳам хўжаликлар иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш йўлида жонкуярлик қилмаётганликларини, уларнинг меҳнат ғайрати кучайтирилмаётганини, социалистик мусобақадаги етакчилик роли ва авангардлиги таъминланмаётганини кўрмаслик мумкин эмас.

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленумида мамлакатимиз қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳозирги босқичдаги аҳволи марксча-ленинча чуқур илмий асосда таҳлил қилиниб, аҳолини мўл-кўл ва сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари билан, саноатни хом ашё билан таъминлашга қаратилган стратегик вазифани бажариш борасидаги катта ишлар атрофлича кўрсатиб берилди, қишлоқ хўжалигини бундан кейин янада жадал ривожлантиришнинг илмий жиҳатдан асосланган кенг программаси ишлаб чиқилди. Бу ғоят улкан ва айни пайтда бажарилишини сира ҳам кечиктириб бўлмайдиган программанинг амалга оширилиши қишлоқ партия ташкилотларининг ишлаб чиқаришга нечоғли малакали раҳбарлик қилишларига, ҳар бир қишлоқ хўжалик ходими ва энг аввало ҳар бир коммунистнинг топширилган иш учун қанчалик масъулият сезиб, сидқидилдан, унумли ва сифатли меҳнат қилириб бажаришга тўла сафарбар этишга қаратилган партиявий-ташкилий, ғоявий-тарбиявий, оммавий-сиёсий ишларнинг савиясига ҳар томонлама боғлиқдир. Шу жиҳатдан Қува район партия ташкилоти ва коммунистларининг чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ўнинчи беш йиллик охирига-ча икки баравар кўпайтириш юзасидан бошлаган ҳаракати жуда ҳам ибратлидир. Бу ташаббус Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси томонидан маъқулланиб, район хўжаликларида шу йўлда барча имкониятлар ишга солинмоқда.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам қишлоқ партия ташкилотлари ва коммунистлар ана шундай ташаббускорлик намуналарини кўрсатиб ишламаяптилар. Мавжуд маблағ ва материаллардан, техникадан, ишчи кучларидан рационал фойдаланилмаётган, янги ва прогрессив технологик жараёнлар ҳамда фан ва илғор тажриба ютуқлари ишлаб чиқаришга суст жорий этилаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Ишнинг аҳволи учун коммунистлар чинакамига ташвишланадиган муҳит вужудга келтирилмаган жойда ана шундай бўлиши табиий, албатта.

Биргина мисол. Бойсун районидаги «Бойсун» совхозида партия йиғилишлари мунтазам равишда ўтказиб турилмайди, ўтказилганда ҳам коммунистларнинг йиғилиш кун тартибидаги масала юзасидан музокараларда актив қатнашишларига эришилмаяпти. Йиғилишларда оддий коммунистлар — сут соғувчилар, подачилар, чўпонлар ондасондагина сўзга чиқадилар. Улар ҳам хўжалик олдида турган вазифалар хусусида умумий гаплардан нарига ўтишмайди. Партия комитети ҳисобидаги 218 коммунистнинг тенг ярми партиявий топшириқларга эга эмас, партиявий топшириқларнинг бажарилишини ҳам ҳеч ким назорат қилиб бормайди. Коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги иштироки хусусида ҳисоботларини партия йиғилишларида тинглаш практика қилинмайди. Совхозда чорва моллардан насл олиш, жун қирқиш, тухум етиштириш ва давлатга гўшт, жун, тухум ва бошқа маҳсулотлар топшириш планлари барбод берилаётганида партиявий-ташкилий ва сиёсий-тарбиявий ишлар соҳасида йўл қўйилаётган ана шундай камчиликларнинг ҳам салбий таъсири бор, албатта. Жиззах областидаги Собир Раҳимов номли совхоз ва бошқа бир қатор хўжаликлар партия ташкилотларининг фаолиятида ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Қишлоқ коммунистлари партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини мамлакат экономикасининг юксак даражада ривожланган секторига айлантириш тўғрисидаги кўрсатмалари бажарилиши учун бевосита жавобгар кишилардир. Шу боисдан улар деҳқончиликда ҳам, чорвачиликда ҳам, қишлоқ хўжалигининг бошқа барча тармоқларида ҳам ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини янада ошириш, фан ва техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини кескин камайтириш йўлида ташаббус ва зўр активлик билан меҳнат ва план интизомига риоя қилишнинг юксак намуналарини кўрсатиб ишлашлари, ҳамма жойда социалистик мусобақа байроғининг янада баланд кўтарилишини таъминлашлари керак. Қишлоқ коммунисти далада ва фермада, устахона ва қурилиш объектида ҳамиша янгиликлар жарчиси, илғор иш усулларини ва прогрессив технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш ташаббускори, сифат ва самарадорлик учун курашнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлмоғи лозим. Улар қишлоқларимизда турмуш маданиятини кескин юксалтиришда, қишлоқда янгича анъаналар ва расм-русумларни кенг жорий этишда, эскилик сарқитларига қарши курашда жон куйдиришлари даркор. Шу ўринда доҳиймиз Владимир Ильич Лениннинг «партия аъзоси бўлган кишилар бу соҳада лозим бўлган ишларни умумдавлат миқёсида кучайтириш, бирлаштириш, шу ишга зўр бериш ташаббускорлари бўлмоқлари лозим... меҳнат интизомида ва ғайрат билан ишлашда партия аъзолари ҳаммадан олдинда бормоқлари лозим», деган сўзларини яна бир карра эслатиб ўтиш жоиздир.

Шу кунларда республикамиз қишлоқларида меҳнат қилаётган коммунистлар жуда ҳам масъулиятли дамларни бошдан кечирмоқдалар. Куни-кеча қардош республикалар пахтакорларининг вакиллари келиб, хўжаликларимизда мусобақа шартларининг бажарилишини текширишдан ўтказишди. Ана шу ўзаро текшириш пайтида аниқланган камчиликларни тез бартараф этиш, ғўза парваришини, ҳосил йиғим-теримига тайёргарлик ишларини ва теримни дўстларимиз маслаҳати асосида ташкил қилиб, бу йил она-Ватанга 5 миллион 700 минг тонна «оқ олтин» топшириш юзасидан берилган улкан ваъданинг устидан чиқиш республикамиздаги барча меҳнаткашларнинг, энг аввало қишлоқ коммунистларининг шон-шараф иши бўлмоғи лозим.

Қишлоқ коммунистлари ва уларни ўзида бирлаштириб турган қишлоқ партия ташкилотлари хўжаликлар экономикасини юксалтиришга доир масалаларга ғоявий-тарбиявий ишлар билан чамбарчас боғлиқ ҳолда, комплекс ёндашмоқлари керак. Шундай ҳам бўладики, иқтисодий кўрсаткичларига кўра район ва областда олдинда юрган баъзи хўжаликларда идеология ишлари иккинчи даражали ишга айланиб қолади. Бундай хўжаликлардаги бошланғич партия ташкилотлари ҳисобида турган коммунистлар мўл-кўл маҳсулот етиштирилиб даромадларнинг йил сайин кўпаяётганини идеология ишларининг яхши йўлга қўйилгани билан боғламоқчи бўладилар. Лекин ана шундай ютуқлардан кибрланиб кетган айрим кишиларда мешчанлик кайфиятлари пайдо бўлаётгани, улар ким ўзарга дабдабали тўйлар ва зиёфатлар уюштираётгани, ўзларига нисбатан ортиқча илтифот ва мулозаматлар, имтиёзлар ва афзалликлар кутаётгани, пировардида ўжар ва қўрс, ҳеч ким билан ҳисоблашмайдиган, одамларни менсимайдиган бўлиб кетишаётгани ҳам сир эмас. Бундай ёт иллатларнинг қишлоқларимизда илдиз отишига йўл қўймаслик коммунистларнинг энг биринчи даражали вазифаси ва бурчидир.

Партия комитетлари қишлоқ коммунистларининг КПСС Уставида битилган вазифалари ва бурчларини тўла адо этишлари, ҳуқуқларидан ўринли фойдалана олишлари учун барча шароитларни яратиб беришлари шарт. Айниқса ёш коммунистлар билан ишлашга алоҳида эътибор бериш, уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлигини кучайтириш, турмуш илгари сураётган барча масалаларни ҳал этишда уларнинг актив ҳаё-

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ МАККАЖЎХОРИКОРЛАРИНИНГ КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Сурхондарё областининг маккажўхорикорлари КПСС XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети X пленумининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, дон учун маккажўхори ўриб-йиғиб олишни муддатидан илгари, 1978 йил 19 август куни тугалладилар. 7347 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 80 центнердан «каҳрабо дон» олинди.

Область колхоз ва совхозлари салкам 59 минг тонна маккажўхори дони етиштирдилар. Бу эса халқ хўжалиги планида кўзда тутилганидан 1,5 баравар кўпдир.

Эришилган ана шу улкан меҳнат ғалабасига областнинг ҳамма районлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Ҳар гектар ердан 80—85 центнердан «каҳрабо дон» олган Ленин йўли, Гагарин, Денов, Сариосиё, Термиз районларининг маккажўхорикорлари ўрим-йиғим мавсуми даврида энг юқори кўрсаткичларга эришдилар.

Сариосиё районидаги Калинин номли колхознинг Ўлмасхон Ёрова, Ленин йўли районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг Бойқобул Норқўчқоров, Будённий номли совхознинг Зайнаб Йўлдошева бошлиқ маккажўхорикорлик бригадалари ва кўпгина бошқа бригадалар мўл маккажўхори дони етиштириш учун ўтказилган социалистик мусобақада катта муваффақиятларга эришдилар. Бу бригадалар ҳар гектар ердан 100—120 центнердан «каҳрабо дон» йиғиштириб олишга муваффақ бўлдилар.

Областнинг ҳамма хўжаликларида давлатга маккажўхори дони сотиш тез суръатлар билан олиб борилмоқда.

Хўжаликларда тузилган ўрим-йиғим транспорт отрядлари ҳосилни йиғиштириб олиш даврида уюшқоқлик билан ғайрат кўрсатиб ишладилар. Бу эса ана шу отрядларга ҳосилни йиғиштириб олишни қисқа муддатларда — 8—10 кун ичида ўтказиш имконини берди.

Сурхондарё областининг деҳқонлари КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларига жавобан фидокорона меҳнат қилиб, ўзларининг бутун куч-ғайратларини давлатга барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга қаратмоқдалар.

Жиззах область Арнасой районидаги Жуков номли совхоз 4 минг гектар ердан пландаги 5000 тонна ўрнига 6000 тонна «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олган. Совхознинг 6- бўлими ишчилари алоҳида намуна кўрсатиб ишламоқдалар. Бўлимдаги учта машинанинг ҳар бири кунига 14—15 гектар майдондаги ғўзаларни чеканка қилмоқда. Юқоридаги суратда совхоз бош агрономи Ўрол Худойбердиев (ўнгда) механизатор Матёқуб Матхолиқов ва бўлим бошқарувчиси Раҳмонали Мақсудовлар билан чеканка сифатини кўздан кечирмоқда. Пастдаги суратда эса чеканка пайти тасвирланган.

Ж. Тўраев фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

МАККАЖЎХОРИ ЎРИМ-ЙИҒИМИГА СУРЪАТ ВА СИФАТ

Республикамиз «каҳрабо дон» бунёдкорлари КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X пленуми қарорларини амалга ошира бориб, мўл маккажўхори дони етиштирдилар ва ҳосил ўрим-йиғимини қизғин олиб бормоқдалар.

Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида мўл «каҳрабо дон» етиштириш ташаббускорлари тўрақўрғонлик маккажўхорикорларнинг ибратли ишлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди ва республикамизнинг барча маккажўхорикорлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Эрта кўкламдан бошлаб қилинаётган фидокорона меҳнат ҳозир ўз мевасини бермоқда. Далаларда ҳар йилгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди.

Ҳозир маккажўхорикорлар учун масъулиятли давр — ҳосил ўрим-йиғими қизғин паллага кирди. 1500 дан ортиқ маккажўхорикор комсомол-ёшлар бригадаси ҳосилни йиғиштириб олишни бошлаб юбордилар. Республика колхоз-совхозларида ипатоволик механизаторлар методи асосида иш олиб борадиган 1300 дан ортиқ ўрим-йиғим — транспорт отрядлари тузилди.

Шу кунга қадар республикамизда маккажўхори экилган майдонларнинг учдан бир қисмидаги ҳосил йиғиштириб олинди. Ҳар гектар ердан олинаётган дон 70 центнерни ташкил этмоқда. Сурхондарё ва Қашқадарё областларининг маккажўхорикорлари ҳосил ўримида пешқадамлик қилишяпти. Сурхондарёлик «каҳрабо дон» бунёдкорлари барча майдонлардаги ҳосилни муддатидан илгари ўриб-йиғиб олганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Ҳар гектар ердан область бўйича 80 центнердан ёки 1977 йилдагига нисбатан 10 центнердан кўп дон олинди.

Ленин йўли райони Сурхондарё областида биринчи бўлиб маккажўхори ўримини тугаллади. Бу районда 830 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан 85 центнердан «каҳрабо дон» хирмонга тўкилди. Бу район хўжаликларида маккажўхори ўрими 8 иш кунида поёнига етказилди. Ленин йўли райони билан кетма-кет Сариосиё, Қумқўрғон, Термиз, Гагарин, Жарқўрғон ва Шеробод районларининг маккажўхорикорлари ҳам, шунингдек, Қашқадарё областидаги Ульянов ва Шаҳрисабз, Андижон областидаги Москва райони маккажўхорикорлари ҳам ўрим-йиғимни муддатидан анча илгари тугалладилар.

Наманган областидаги Тўрақўрғон, Норин, Наманган, Қашқадарё областидаги Ғузор, Косон, Қамаши, Китоб ва Нишон районларининг деҳқонлари ҳам маккажўхори ўрим-йиғимини тез суръатлар билан олиб боришяпти. Бу районларнинг жуда кўп колхоз ва совхозларида ҳар гектар ердан 90 100—105 центнердан дон йиғиштириб олиняпти.

Шаҳрисабз районидаги «Социализм» колхозидан Кароmat Қудратова, Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхозидан Гулнора Ҳамроева, Сариосиё районидаги Калинин номли колхоздан Ўлмасхон Ёрова ва бошқа шу каби ўнлаб илғор маккажўхорикор бригадалар ҳар гектар ердан 120 центнердан ва ундан кўпроқ дон» йиғиштириб олишга муваффақ бўлишди. Ҳосилнинг ана шундай юқори бўлишига деҳқончилик маданиятининг ўсиши, минерал ўғитлардан яхшироқ фойдаланиш, серҳосил навларни хиллаб экиш, алмашлаб экишга ҳамда агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиш туфайли эришилди.

Аммо республикамизнинг барча хўжаликларида ҳам маккажўхори ўрим-йиғимига пухта тайёргарлик кўрилиб, бу муҳим иш тез суръат билан боряпти, деб бўлмайди. Самарқанд, Жиззах, Тошкент ва Бухоро областларининг айрим хўжаликларида ўрим-йиғим суръати ва сифати шу куннинг талабларига жавоб бермайди. Бир қатор районларда ўрим-йиғим уюшқоқлик билан ташкил этилмаган. Техника майда группаларга бўлиб юборилган. Бунинг натижасида ҳар бир агрегатнинг иш унуми 1,3-1,5 гектардан ошмаётир. Баъзи область ва районларда маккажўхори ўриш комбайнлари бекор туриб қоляпти. Масалан, Қорақалпоғистон АССР хўжаликларида 85, Жиззах областида 46, Сирдарё областида 37, Тошкент областида 31, Хоразм областида 23 та маккажўхори ўриш комбайни ремонт қилинмаганлиги сабабли ишга туширилмади.

Ўрим-йиғим агрегатларининг иш унуми пастлиги кўпгина хўжаликларнинг раҳбарларини ташвишга солмаётир. Етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси ўз вақтида ўриб-йиғиб олиниб, колхоз ва совхозларнинг хирмонларига, тайёрлов пунктларига етказиб берилиши ва сақланиши зарур. Ўрим-йиғим қисқа муддатли мавсум бўлиб бунда ҳар бир кун, ҳар бир соат қатъий ҳисобда бўлади. Ишнинг натижаси ана шуларга ҳамда ҳар бир коллективнинг нечоғли ғайрат кўрсатиб ишлашига боғлиқ.

Партия ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари ҳар бир фурсатни ҳисобга олиб, ўрим-йиғим суръатини ошириш тадбирларини кўришлари керак. Ўрим-йиғим техникасининг иш унумдорлигини ошириш, ўрим-йиғим транспорт отрядларининг ишини ҳар томонлама намунали ташкил этишга эришмоқ керак.

Айни вақтда комбайнчилар, шофёрлар, транспорт трактори ҳайдовчилари, ўрим-йиғимда банд бўлган барча колхозчи ва совхоз ишчилари учун қулай маданий-маиший шарт-шароитлар яратиш зарур. Донни қатъий ҳисобга олиш, қуритиш ва янчиш устидан ҳам назоратни кучайтириш керак. Шу билан бирга ҳосили ўриб олинган далаларни ҳайдаб, кузги бошоқли дон экинлари экиш тадбирларини ҳам кўриш лозим.

Ҳозир олдимизда турган муҳим вазифа маккажўхори дони ўрим-йиғимини кучайтириш, доннинг исроф бўлишига йўл қўймасликдан иборат. Районларнинг ва хўжаликларнинг раҳбарлари бу ишга катта масъулият билан ёндашиб, маккажўхори ўрим-йиғимини пахта теримига қадар тугаллаш учун ҳамма тадбирларни кўришлари зарур.

ЭНГ ЯХШИ ЛОЙИҲАЛАР ВА ШУ ЛОЙИҲАЛАР АСОСИДАГИ ҚУРИЛИШЛАР УЧУН 1979 ЙИЛГИ СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ МУКОФОТЛАРИНИ ОЛИШГА МАТЕРИАЛЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Энг яхши лойиҳалар ва шу лойиҳалар асосидаги қурилишлар учун СССР Министрлар Советининг мукофотлари комиссияси 1979 йилги СССР Министрлар Совети мукофотларини олиш учун материаллар қабул қилади.

СССР министрликлари ва идораларидан ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларидан материаллар 1979 йил 1 январгача қабул қилинади.

Энг яхши лойиҳаларни ишлаб чиқишда ва шу лойиҳалар асосида корхоналар (корхоналар группаси), иморатлар ва иншоотларни қуришда ҳамда шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктларини планлаштириш, қурилиш лойиҳаларини ишлаб чиқишда бевосита қатнашган ходимлар коллективлари мукофотларни олиш учун тақдим этилиши мумкин, бу ишлар кенг жамоатчилик таҳсинига сазовор бўлган, ҳозирги замон фан ва техникаси ютуқларига муносиб даражада бўлиши, меҳнат ва ишлаб чиқаришни юксак самарада ташкил этишни таъминлаган бўлиши шарт.

Ленин мукофотлари ва давлат мукофотлари олиш учун кўрсатилган ишлар юзасидан материалларнинг СССР Министрлар Совети мукофотларини олишга тақдим этилишига йўл қўйилмайди.

Мукофотларни тақдим этиш учун коллективларни кўрсатиш ва материаллар тайёрлаш билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан энг муҳим лойиҳалар ва шу лойиҳалар асосидаги қурилиш учун СССР Министрлар Советининг мукофотлари комиссиясига мурожаат қилинсин. Адрес: Москва, К-9, Маркс проспекти, 12-уй, СССР Госстройи, телефонлар: 292-62-49, 292-61-10.

КРАСНОЯРСК БАЙРОҒИДА ОРДЕН

КРАСНОЯРСК 18 август. (ТАСС мухбири). Бугун шаҳарга Октябрь Революцияси ордени топширилди. Красноярск бу юксак мукофотга шаҳар меҳнаткашларининг революцион ҳаракатдаги катта хизматлари, уларнинг Улуғ Ватан уруши йилларида немис-фашист босқинчиларига қарши курашга қўшган ҳиссаси, хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари учун сазовор бўлди.

Шаҳар партия комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг меҳнаткашлар вакиллари иштирокида шу воқеага бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди. Красноярск ўлка партия комитетининг биринчи секретари П. С. Федирко йиғилиш аҳлига ўртоқ Л. И. Брежневнинг табриги ва энг яхши истакларини топширди. Мажлис қатнашчилари бу сўзларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. П. С. Федирко орденни шаҳар байроғига тақиб қўйди.

Улуғ Октябрь ғояларига садоқат рамзи бўлмиш орденнинг топширилиши шаҳарнинг 350 йиллигини байрам қилиш билан бир вақтга тўғри келди. Унинг тарихига кейинги ўн йилларда энг ёрқин саҳифалар ёзилди. Красноярск мамлакат шарқидаги йирик индустриал, илмий ва маданий марказ бўлиб қолди.

Шаҳар ва ўлка меҳнаткашлари, деб таъкидлашди мажлис қатнашчилари, мукофотга жавобан КПСС XXV съезди қарорларини, ўнинчи беш йиллик планларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг йўл-йўриқларини амалга ошириш учун социалистик мусобақани янада зўр ғайрат ва ташаббус билан ривожлантираверадилар.

ОЗАРБАЙЖОНДА НАШР ЭТИЛДИ

БОКУ, 17 август. (ТАСС). «Азернешр» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» нутқ ва мақолалар тўпламининг олтинчи томини озарбайжон тилида чоп этди.

АВИАТОРЛАР ШАРАФИГА

Пойтахт меҳнаткашлари ва Москва гарнизони жангчиларининг СССР Ҳаво Флоти кунига бағишланган тантанали йиғилиши 18 август куни Москвада бўлиб ўтди.

Президиумда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Н. И. Савинкин, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали С. Л. Соколов, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев, СССР мудофаа министрининг ўринбосарлари, гражданавиацияси ва авиация саноати министрликларининг вакиллари, ветеран учувчилар, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари ўтирибдилар.

Йиғилишда авиация саноати министри В. А. Казаков, Ҳарбий-Ҳаво Кучлари Бош қўмондони — СССР мудофаа министрининг ўринбосари авиация бош маршали П. С. Кутахов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Йиғилиш қатнашчилари гулдурос қарсаклар остида КПСС Марказий Комитетига, ўртоқ Л. И. Брежневга табрикнома қабул қилдилар.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

СУҒОРИЛАДИГАН ЗОНА ФЕРМАЛАРИ

М. МУСАХОНОВ,
Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари

Ўрта Осиёнинг суғориладиган далаларида, унинг қуёшида ҳамма нарса ўсиб унади, ҳаммаси тўкин-сочин, лекин хўжаликка қайтими бўйича ҳам, мамлакат экономикасидаги аҳамияти бўйича ҳам ҳеч нимани пахтага қиёслаб бўлмайди. Ҳа, пахтани фақат шу ерда ва Закавказьеда ўстириш мумкин.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль Пленумидаги докладида партиянинг социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги амалий фаолияти ҳар томонлама, чуқур таҳлил этилди, бу ҳаётий муҳим тармоқни янада ривожлантиришнинг асосий йўл-йўриқлари ва конкрет тадбирлари белгилаб берилди. Биз учун ушбу беш йилликдаги ва келгусидаги энг муҳим вазифалардан бири пахта, айниқса ингичка толали пахта етиштиришни ҳар томонлама кўпайтириш, истеъмолчига етказиб бериладиган маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишини таъминлашдан иборат. КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан кейин мамлакатда пахтанинг ялпи ҳосили қарийб икки баравар кўпайди. Дадил айтиш мумкинки, қўйилаётган ҳозирги вазифаларни ҳам пахтакорлар муваффақиятли ҳал этишади.

Пахта сифатини ошириш ғўза парвариши ва ҳосилни машинада йиғиб-териб олиш технологиясини такомиллаштиришни, уни тозалаш ва сақлашни яхшилашнигина талаб этиб қолмасдан, балки ўрта ва шимолий зоналарда ўрта толали пахтанинг ноёб толали типларини экишни кўпайтиришни ҳам, энг жанубда ингичка толали пахтани экишни кўпайтиришни ҳам талаб этади. Бу навли пахтанинг биологик ҳосилдорлиги энг кўп тарқалган навларга қараганда бир оз камроқдир. Бироқ айни пайтда ялпи ҳосил ошиб бориши учун бундан буён ҳам ҳосилдорликни ошириш, пахта майдонларини кенгайтириш лозим. Республикада олиб борилаётган ирригация ишлари аввало мана шу вазифани ҳал этишга бўйсундирилган.

Шундай қилиб, асосий ерлар пахтага ажратилган пайтда зоналар бўйича ихтисослаштириш бундан буён янада чуқурлашиб боради. Бироқ пахтачилик ҳеч қачон монокультура қилиб қўйилмаган. Бинобарин, ихтисослаштиришнинг ўзи ҳам сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилади, ҳаёт қишлоқ меҳнаткашлари олдига янги вазифаларни қўйиб боради. Ана шу вазифаларнинг асосийси чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни муттасил кўпайтириб боришдан иборатдир.

Сирдарё ҳавзасида жойлашган пахта етиштирувчи барча областларда бўлгани сингари бизнинг областимизда ҳам катта ўтлоқлар ва яйловлар йўқ. Шу сабабдан гўшт етиштириш, айниқса сут етиштиришнинг бутун асосий ҳажми яна суғориладиган ерлар зиммасига тўғри келади, бунинг бутун сири шундаки, пахтадан юқори ҳосил олиш даражасини юксак ривожланган ва маҳсулдор чорвачилик билан бирга боғлиқ ҳолда олиб бориш зарур. Шундай қилиш фақат мумкин бўлиб қолмасдан, балки тармоқ структурасининг ўзидан келиб чиқади ва мажбурий шарт қилиб қўяди. Колхоз ва совхозларимиз тажрибаси шуни кўрсатиб турибди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Хван раислик қилаётган «Политотдел» колхозини мисолга олайлик. Хўжаликда 4130 гектар суғориладиган ер бўлиб, шундан 2000 гектарида пахта, 1300 гектарида каноп етиштирилади. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 45 центнерни, каноп 217 центнерни ташкил этади. Беда, силос ва дон учун маккажўхори етиштиришга бор-йўғи 20 процент ер ажратилган. Шундай бўлишига қарамай мўл озуқа олинмоқда. Колхоз 8500 тонна пичан, сенаж ва оқсил уни, 9000 тонна силос, 1500 тонна маккажўхори дони тайёрламоқда. Айни пайтда бу хўжалик бирон гектар яйловга эга бўлмагани ҳолда кўп миқдорда чорва моллари, шу жумладан ҳар биридан ўртача 4600 килограммдан сут соғиб олинаётган 700 га яқин сигир боқмоқда.

«Политотдел» ҳар 100 гектар суғориладиган ер ҳисобига 2140 центнер пахта, 7108 центнер каноп, 735 центнер сут, 70 центнер гўшт етиштирмоқда. Гўштнинг аксарият қисми хўжаликлараро бўрдоқичилик базасига топширилаётган ёш чорва моллар ҳисобига етиштирилади.

Хўжаликни юритишнинг бундай даражасини ҳамма хўжаликларда ва бир йўла таъминлаш мумкин эмас. Бироқ суғориладиган зона ана шу мақсадга қараб дадил бормоқда. Тошкент области мисолида айтиб ўтмоқчиман. 1965 йилдан кейин пахта-беда алмашлаб экишнинг ўзлаштирилиши ҳамда беда ва сабзавот экиладиган ерлар кўпайганлиги муносабати билан областимизда пахта майдони 10 минг гектарга камайди. Аммо пахта ҳосилдорлиги эса 10 центнерга ўсди. Йиллик пахта етиштириш 321 минг тоннадан 441 минг тоннага кўтарилди. Айни пайтда маккажўхори, сабзавот экиладиган майдонлар уч баравардан зиёдроқ — 5,3 минг гектардан 16,5 минг гектарга кенгайди. Маккажўхори донининг йиллик ялпи ҳосили 8,5 баравар, сабзавот ҳосили 2,8 баравар ўсди. 1977 йилда лалмикор ерларда бошоқли дон экинлари қовжираб кетди. Шунга қарамай беш йилликнинг дастлабки икки йилида дон етиштириш планга нисбатан 120,6 процентни ташкил этди. Бошоқли экинлар учун жуда қулай келган бу йилги шароитда доннинг ялпи ҳосили икки баравар кўп бўлиши кутилмоқда.

Озуқа кўпроқ тайёрланадиган бўлгани туфайли чорвачилик ҳам юксала бошлади. 1975 йилга нисбатан олганда гўшт етиштириш 12 процент ўсди. Областимиз гўшт, сут, тухум тайёрлаш бўйича ярим йиллик социалистик мажбуриятларини бажарди.

Бу кўрсаткичлар янада яхшироқ бўлиши мумкин эди, албатта. Бироқ чорвачиликни ривожлантиришда ҳали камчиликлар бор. Ўрта Осиёнинг суғориладиган ерларида ялпи пахта ҳосилининг керакли даражасини таъминлаш билан бирга ҳозиргидан кўра анча кўпроқ чорва моллари боқиш ва анча юқори маҳсулдорликка эга бўлиш ҳамда региондаги ихтисослаштирилган чорвачилик районлари билан биргаликда ўртоқ Л. И. Брежнев олдимизга қўйган вазифани — гўшт ва сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжни ўзимизда етиштириш ҳисобига таъминлаш вазифасини муваффақиятли ҳал этиш мумкин, деб айтиш учун ҳамма асосларга эгамиз.

Бу проблемани ҳал этишнинг йўллари қандай ва регионнинг водий қисми нималар бериши мумкин?

Сут етиштириш ҳақида гап кетадиган бўлса шуни айтиш мумкинки, бунда йирик ихтисослашган хўжаликларнинг афзаллиги яққол кўриниб турибди. «Чиноз» совхоз-техникуми бунга мисол бўла олади. Хўжаликда 1400 зотли сигир бор, улардан ўртача 4600 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Сигир соғувчи Н. Письменная эса ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган ўртача йиллик сут миқдорини 6000 килограммга етказди. Бедадан барқарор равишда юқори ҳосил олиш, яъни чинакам рекорд ҳосил — гектаридан 1000 центнердан пичан ўриб олиш, озуқа лавлагиси, шунингдек ноябрь ва апрель ойларидаёқ кўк масса ўриб олиш имконини берадиган аралаш қишки экинлар — бедани рапс, сули ёки суданка билан экиш ҳисобига совхоз ҳар гектар ердан ўртача 10 тоннага етказиб озуқа бирлиги йиғиштириб олмоқда. Бу эса суғориладиган зонадаги ўртача кўрсаткичдан икки баравар кўпдир.

Яқинда областда ҳар бири 1200 сигирга мўлжалланган типовой комплексли яна учта йирик ихтисослашган сутчилик хўжалиги ташкил этилди.

Бизнинг областимиз каби саноати ривожланган область бундан буён ҳам ихтисослашган сабзавотчилик ва чорвачилик хўжаликларининг ерини чеклаб бораверади.

Ихтисослаштириш ва концентрациялаш КПСС Марказий Комитетининг июль Пленумида яна бир бор таъкидлаб ўтилганидек, колхоз ва совхозларнинг у ёки бу тармоғига эътиборни камайтириш керак деган маънони билдирмайди. Бу тармоқлардан воз кечиш мумкин эмаслиги мутлақо равшан. Қўшимча қилиб айтиш мумкинки, суғориладиган зонада бундай қилиш асло ярамайди. Биз «Политотдел»ни тилга олиб ўтдик. Бошқа бир типик колхоз— «Ленинизм»ни олиб кўрайлик. Колхозда ҳар юз гектар суғориладиган ер ҳисобига 3000 центнердан пахта ва 700 центнердан сут етиштирилмоқда. Коммунистик районидаги пахта етиштирувчи «Ленинский путь», Свердлов номли ва «Правда», Ғалаба районидаги Димитров номли, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозлари типовой комплекслар ва йирик фермаларга эгадирлар.

Пахта етиштирувчи хўжаликларнинг ҳам, сабзавот етиштирувчи хўжаликларнинг ҳам имкониятларидан ҳанузгача тўла фойдаланилаётгани йўқ. Пискент районида ҳар юз гектар ер ҳисобига бор-йўғи 285 центнердан, Оққўрғон районида 275, Бекобод районида 204 центнердан сут етиштирилмоқда. Бинобарин, бу кўрсаткич область бўйича олганда ҳам ўртача 500 центнерга етмайди. Сигирларнинг қисир қолиш даражаси ҳали анча юқори, маҳсулот бирлигига кетадиган озуқа ва меҳнат сарф-харажатлари нормадагидан ортиқ.

Ҳозирги пайтда фермаларни мустаҳкамлаш мақсадида чорва молларини инвентаризация қилиб чиқилди. Кўпчилик фермалар қайта қурилмоқда. Колхоз ва совхозларда 31 та сут комплекси қуриб битказилди, йил охирига бориб яна 7 таси ишга тушади. Бузоқ боқишга ихтисослаштирилган 12 та хўжалик ташкил этилди. Бу йилнинг ўзида ана шу хўжаликлар колхоз ва совхозларга 13 мингдан кўпроқ сигир етказиб беради. Беш йиллик охирига бориб область хўжаликлари сут етиштиришни йилига 225 минг тоннага етказадилар. Ўзбекистон КП Марказий Комитети областимизнинг сут чорвачилиги самарадорлигини ошириш юзасидан ишлаб чиққан тадбирларини маъқуллади.

Гўшт етиштиришни кўпайтиришга эса бошқачароқ ёндашилмоқда. Албатта, бу соҳада хўжаликларнинг фермалари ҳам кўп иш қилишлари мумкин. Хўжаликларнинг ҳар бирида Пленум қарорлари руҳидан келиб чиққан ҳолда чорва молларни бўрдоқига боқиш, уларнинг юксак даражада семизлигини таъминлаш тадбирлари белгилаб чиқилди. Шунга қарамай бу соҳада асосий вазифа гўшт етиштиришга ихтисослашган хўжаликлар зиммасига юкланади.

Қисқа вақт ичида областда 10 минг бош бузоқ парвариш қилинадиган ва бўрдоқига боқиладиган комплекс, ҳар бирида 54 минг ва 108 минг бош жўжа боқиладиган иккита комплекс, бройлер фабрикаси, наслчилик паррандачилик заводи, курка ва ўрдак боқиладиган совхозлар, шунингдек давлат ва хўжаликлараро бўрдоқичилик базалари ташкил этилди. Областда ҳаммаси бўлиб бугунги кунда 28 та ихтисослашган корхона бор, улар да шу йилнинг ўзидаёқ жами гўштнинг 46,4 проценти етиштирилади.

Ҳамма нарса силлиқ ва режадагидек борди деб бўлмайди. Масалан, йирик комплекслар қурилишида бу нарса кўзга яққол ташланди. Бироқ биз комплексларни ишга тушириш муддатлари учун кураш олиб бориб, фақат ютдик. Мисол келтирмоқчиман. Оҳангарондаги бузоқларни парвариш қилиш ва бўрдоқига боқиш комплекси қурилиши битай деб қолса ҳам одамлар орасида: комплексни нима билан тўлдиришади, молни нима билан боқишади? — деган овоза тўхтамас эди. Кўз қўрқоқ, қўл ботир деб жуда тўғри айтишган. 10—15 кунлик бузоқларни сотган хўжаликларни моддий жиҳатдан рағбатлантирилган эди, ёш чорва моллари йиғилиб кела бошлади, бугунги кунда комплексда 11 минг бузоқ бўрдоқига боқилмоқда. Қуёш жизиллатиб турган адирларда сунъий ёмғир ёғдириш йўли билан озуқа экинларидан юқори ҳосил олиш имкони бўлмади. Шунда жойларда экинни жўяклар бўйича суғориш ўзлаштириб олинди. Ўз кучлари билан озуқа тайёрлаш 1977 йилдаги 8 минг тоннадан бу йил ҳозирнинг ўзидаёқ 24 минг тоннага етди. Шунинг натижаси сифатида бузоқларнинг бир кеча-кундуздаги ўртача семириши 720 граммдан 800 граммга, А. Евдокимова группасида эса 870 граммга кўтарилди. Чорва молларнинг гўштга топшириладиган ўртача тирик вазни 343 килограммдан 393 килограммга етди. Беш йиллик охирига бориб бу кўрсаткични 500 килограммга, ёзлик бостирмалар тагида аралаштириб бўрдоқига боқиладиган алоҳида группада эса 600 килограммга етказиш мўлжалланмоқда.

Чорвачиликда эришиладиган муваффақиятлар энг аввало озуқанинг етарли миқдорда бўлишига боғлиқ. Биз ҳозирча озуқа етиштириш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланаётганимиз йўқ. Шу пайтгача пахта — беда алмашлаб экиш 80 процент ўзлаштирилди. Умуман олганда, беда, силос учун маккажўхори, илдиз мевали озуқа экинлари ҳосилдорлиги паст. Биз жанубнинг суғориладиган зонасида озуқа экинларидан бир йилда икки маротаба ҳосил олишни мўлжаллашга ҳақлимиз, аралаш ва қишки экинларни кўпроқ экиш ниятидамиз. Умуман олганда область бўйича ҳар гектар суғориладиган ердан ундирилаётган озуқа 1975 йилдаги 4,9 тоннадан 5,8 тоннага етди, бу йил 7 тоннага етказиш кутилмоқда.

Шулар билан бирга суғориладиган зона учун қўшимча озуқа ресурслари керак. Бинобарин, озуқани ташқаридан олиб келишга ҳам эҳтиёж йўқ. Маълумки, пахта — фақатгина газлама ва мой деган гап эмас. Ҳар гектар ердаги пахта ҳосилдорлиги 35 центнердан бўлган тақдирда чигитни қайта ишлаш пайтидаги чиқиндилар ҳисобига кунжара ва шелуха кўринишида икки тоннадан озуқа бирлиги ҳам беради. Худди пахта каби кунжара ва шелуха ҳам Бутуниттифоқ фондига ўтказилади. Алмашлаб экиш туфайли йиғиб олинадиган ҳамма дон ҳосили бутунлай хўжаликларга ем учун қолдирилса мантиқан тўғри бўлур эди.

Бу алмашлаб экишда озуқа экинлари билан банд бўлган ҳар гектар ернинг юқори самара беришини рағбатлантирган, аралаш озуқа етиштиришни ривожлантирган бўларди. Ваҳолонки, давлатга пахта етказиб берилганлиги учун аралаш озуқа ажратишнинг ҳозирги қарор топган практикасида хўжаликда қанча чорва моллари борлиги, уларнинг маҳсулдорлиги қандайлиги ҳисобга олинмайди ҳамда пахтакор хўжаликларни чорвачиликни ривожлантиришга етарли даражада рағбатлантирмайди.

Колхоз ва совхозларда ўрта бўғин раҳбар кадрлари сезиларли равишда ўсди. Шу билан бирга чорвачилик фермаларининг мудирлари ва бригада бошлиқлари ўртасида ҳамон махсус маълумотга эга бўлмаган кишилар кўп. Айни пайтда хўжаликларнинг раҳбарларида саноат чорвачилигини пахта билан ёнма-ён қўйиш учун баъзан маҳорат етишмай қолмоқда. Шу сабабдан биз уларни активроқ ўқитишга ҳаракат қилмоқдамиз, ички хўжалик ихтисослаштиришга иштиёқ уйғотмоқдамиз ҳамда мусобақанинг иқтисодий мақсадларига тўла жавоб берадиган ҳисоб-китоб категориясини жорий этмоқдамиз.

Баҳорнинг оғир келганлиги пахтакорлар ташвишини кўпайтириб юборди, бироқ улар «оқ олтин»дан юксак ҳосил етиштириш учун бутун куч-ғайратларини сарфламоқдалар. Ғўза парваришининг агротехникаси пахтанинг юксак сифатли бўлишини таъминлашга бўйсундирилган. Ғаллакорлар ҳам қизғин дамларни бошдан кечирмоқдалар — ўрим тугалланмоқда. Партия талабларн асосида ҳар бир хўжалик ва корхона бўйича чорвачиликдаги ишлар ўрганиб чиқилди. Район партия комитетларининг пленумлари, халқ депутатлари район Советларининг сессиялари 1978—1980 йиллар мобайнида сут ва гўшт етиштиришни кўпайтириш, бир қатор районларда эса ана шу турдаги маҳсулотлар етиштиришни икки баравар ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгиладилар. Барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларини якдиллик билан маъқулламоқдалар ҳамда партия қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасида қўйган вазифаларни сидқидилдан бажаришга берган қатъий қарорларини амалий иш билан мустаҳкамламоқдалар.

«Известия» газетаси, 19 август.

Редакция почтасидан

МАРОҚЛИ ҲОРДИҚ — ТАНГА ОЗИҚ

ҚАРИЯЛАР ЧОЙХОНАСИ

Навоий район маркази — Кармана посёлкасининг энг хушманзара жойида муҳташам қариялар чойхонасини қуриб, ишга туширдик. Чойхона ажойиб миллий безаклар, ўймакорлик нақшлари, замонавий ускуналар билан безатилган. Унинг қошида миллий таомлар ошхонаси, буфет ишлаб турибди. Чойхона атрофи обод қилиниб, минг тупдан зиёд чинор, манзарали дарахт кўчатлари ва ранг-баранг гуллар ўтқазилган.

Шунингдек, бригадамиз қурувчилари куч-ғайрати билан Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганлар шарафига бунёд этилган 20 гектарлик истироҳат боғида ҳам шарқ классик услубида оталар чойхонаси барпо этиб, фойдаланишга топшириш арафасида турибди.

Ф. МАМАНАЗАРОВ,
Кармана матлубот жамияти қошидаги қурилиш бригадаси бошлиғи.

ШИНАМ ВА ҚУЛАЙ

КОЛХОЗ ҲАММОМИ

Йилдан-йилга қишлоқларимизнинг ҳусн-жамоли тобора очилиб боряпти. Ҳозир хуторлар ўрнида янги, замонавий посёлкалар бунёд этиляпти. Бу ерларда замонавий типда қурилаётган янги ҳаммомларни айтмайсизми.

Яқинда Урганч районидаги Ленин номли колхоз посёлкасида пишиқ ғиштдан ишланган янги ҳаммом қурилиб, ишга туширилди. Янги ҳаммом ҳузурида меҳнаткашларнинг дам олиб, ҳордиқ чиқаришлари учун чойхона ҳам мавжуд.

Худди шундай янги ҳаммом Хонқа районидаги «Правда» колхозида ҳам қурилди.

А. ЭШМАТОВ,
Хоразм области.

ЭЛГА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ

МЕҲР ЧАШМАСИ

— Синглим, менга аскарбин керак эди.
— Марҳамат!..
— Алоэ-чи?
— Бор, қанча керак?..

Тошкент шаҳар 2-Қоракамиш массивида жойлашган 77-дорихона шифокорлари хизматидан ҳамма хурсанд. «Қачон ишимиз тушиб келмайлик, умридан барака топкурларнинг ҳар бири илиқ қарши олишади, кўнглимизни топиб, зарур дори-дармонимизни топиб беришга интилишади. В. Беспалов, Б. Юнусов, Ю. Давидов, Улуғ Ватан уруши 1-группа инвалидлари.

Дорихона «Таклиф ва мулоҳазалар» дафтаридан олинган бу сатрларга ортиқча шарҳ шартмас. Чиндан ҳам бу шифо масканининг Собир Орифжонов, Зайтуна Мусабоева, Маҳсума Шоаҳмедова сингари чаққон ва ширинсуҳан ходимлари иши мақтовга молик. Массивда энг йирик ҳисобланган бу дорихона ўзининг озодалиги, замонавий медицина буюмлари ва техникавий жиҳозланиши, справкалар столининг намунали ташкил этилиши билан ажралиб туради. Ҳозир бу ерда ишлаётган йигирмадан ортиқ фармацевтнинг етти нафари ўз касбини пухта эгаллаган олий маълумотли мутахассислардир.

Эл соғлиғи—юрт бойлиги. Буни яхши тушунган дорихона коллективи ўз бурчини ҳалоллик билан бажариб, кўпчиликнинг иззат-ҳурматини қозонмоқда.

Э. МАДАМОВ,
пайвандчи.
Х. РАШИДОВ,
қурувчи-технолог.
Тошкент шаҳри.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ОТПУСКАДАГИ РТС

Ўтган йили телетранслятор қурилгач, ҳамзаободликлар дўпписини осмонга отишганди. Бу қувонч узоққа чўзилмади. Беш ой ўтар-ўтмас қишлоқ Советидаги беш юзта телевизор экранида фақат чизиқчалар кўринди, холос.

Телетомошабинлар бузилган телетрансляторларнинг тезроқ тузалиш йўлларини излай бошладилар. Оғзаки ва ёзма арзлар Ҳамзаобод қишлоқ Советига кетма-кет туша бошлади. Қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси Ҳ. Ҳидоятов ёрдам сўраб, Андижон телемаркази маъмуриятига беш марта телеграмма юборди. Лекин ҳанузгача жавоб йўқ. Меҳнаткашлар вакили У. Йўлдошев ва С. Шароповлар Андижонга, марказ бошлиғи Розенцвагу ҳузурига боришди. Марказ бошлиғи уларни қабул қилишдан ва арзларини тинглашдан бош тортди.

РТСнинг 1981 йилгача тўла ишлашини таъминлаш тўғрисидаги шартномага жимжимадор имзо чеккан Розенцвагу ҳамзаободлик меҳнаткашлар арзига қачон қулоқ тутаркин?

Қ. МИРЗАПЎЛАТОВ,
Фарғона области.

КАНОПЗОРЛАРДА ЎРИМ-ЙИҒИМ БОШЛАНДИ

Каноп етказиб берувчи асосий область ҳисобланган Тошкент областининг ихтисослашган хўжаликларида аҳа шу қимматли техника экинини ўриб-йиғишга киришилди. Ўрим-йиғим даврида колхоз ва совхозларда ипатоволиклар усулида ишлайдиган ўрим-йиғим транспорт отрядлари тузилди. Бу отрядларга луб ажратадиган 918 та агрегат ва бошқа машина-механизмлар берилди. Бу йилги мавсумда далаларда тўртта янги комбайн пайдо бўлди. Комбайнлар бир неча ишни: каноп қирқиш, лубни поясидан ажратиш ва уни қуритиш учун далаларда ёйиш ишларини бажармоқда, деб хабар қилади ЎзТАГ мухбири.

Деҳқонлар бу экинлардан мўл ҳосил йиғиштирдилар, ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 200 центнер луб йиғиштириб олинмоқда. Лубкорлар тайёрлов пунктларига жами 310 минг тонна қимматли хом ашё етказиб беришни мўлжалламоқдалар. Бу эса планда белгиланганидан 5 минг тонна кўпдир.

БУГУН—СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

ҚУДРАТЛИ КАНОТЛАР

Бугун—СССР Ҳаво Флоти куни. Бу байрам 1933 йил 29 апрелда таъсис этилган бўлиб, шундан бери Ватан авиацияси муваффақиятларининг, совет учувчилари ва штурманлари, инженерлик авиация хизмати мутахассислари, олимлар ва конструкторлар, авиация саноати ходимлари, ДОСААФ спортчи авиаторлари ютуқларининг йиллик кўриги сифатида кенг нишонланмоқда.

Совет авиацияси ўзининг шонли йилномасини социалистик давлатимиз дунёга келиши билан бошлади. Унинг оёққа туриши ва ривожланиши буюк Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Совет Ҳаво Флотини ташкил қилиш ҳақидаги масала В. И. Ленин томонидан ҳал қилинган эди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати мамлакат граждан авиацияси ташкил қилинган дастлабки кунларданоқ уни тараққий эттириш, биринчи классли авиация техникаси ва замонавий ускуналар билан жиҳозлаш тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилиб келмоқда. Натижада СССР Ҳаво Флоти тарихан қисқа вақтда ҳайратомуз муваффақиятларни қўлга киритди. Буни Ўзбекистон граждан авиацияси мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Республикамизда мунтазам ҳаво алоқаси 1924 йили йўлга қўйилди. Ўша йили 3 май куни эрталаб соат 7 да Тошкент аэродромидан биринчи самолёт парвоз қилиб, Олмаотага йўл олди. 12 майдан бошлаб эса шу трассада доимий ҳаво йўли очилди.

1924 йилда Олмаота, Душанба, Термиз ва Хива йўналишларида қарийб 1000 нафар йўловчи, 200 килограмм почта ва бир неча тонна юк ташилди. Бу, ҳозирда биргина Тошкент аэропортидан бир кунда ташилаётган йўловчилар ва халқ хўжалик юклари миқдоридан ўн баравар кам, демакдир.

Фашистлар Германиясининг она-Ватанимиз тупроғига хоинларча бостириб кириши совет халқининг ятатувчилик меҳнатига тўсқинлик қилди. Шу асnoда граждан авиациямизнинг тараққий этиши суръатларини ҳам тўхтатиб қўйди. Граждан Ҳаво Флоти шахсий состави барча совет кишилари қатори социалистик Ватан ҳимоясига отланди. Унинг учувчи-техниклар состави ва моддий қисмларининг аксарияти фронтларга ва бош қўмондонликнинг оператив топшириқларини бажаришга юборилди. Ўзбекистон Граждан авиациясининг фронт ичкарисида қолган шахсий состави эса мудофаа саноати юкларини ташишда, авиация резервларини тайёрлашда хизмат қилди.

Уруш тугагач, граждан авиацияси, айниқса, жадал ривожлана бошлади. Ҳаво йўлларида анча учқур ва ҳар томонлама қулай ЛИ-2, ИЛ-12, ИЛ-14, кейинроқ эса ИЛ-18 самолётлари пайдо бўлди. Қишлоқ жойларида бебаҳо АН-2 самолёти ўз фаолиятини бошлади.

1957 йили Ўзбекистон бошқармаси авиаторлари жаҳонда биринчи бўлиб ТУ-104 реактив пассажир самолётини бошқаришни ўзлаштириб, парвоз қилдиришга киришдилар. Худди шу йили само лочинларимиз ҳаво транспортининг янги тури — вертолётларни бошқаришга ўтдилар.

Ана шу йиллар мобайнида республикамизда граждан авиациясининг моддий негизи ҳам анча мустаҳкамланди. Сўнгги йилларда Тошкент, Самарқанд, Урганчда янги замонавий аэровокзаллар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу, йўловчиларга хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, ҳаво йўлларида пассажирлар ташишни анча кўпайтириш имконини берди. Биргина мисол. Ҳозир Тошкент аэропорти ёз ойлари бир кунда 11 мингга яқин йўловчини турли шаҳарларга кузатиб қўймоқда. Айни кунларда Термиз, Қўнғирот, Тўрткўл, Қўқонда замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган янги аэровокзаллар қурилиши жадал олиб борилмоқда. Ҳадемай, Наманган ва Андижондаги янги аэровокзаллар дастлабки йўловчиларни қучоқ очиб кутиб олади.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармасининг ҳаво йўлларида эндиликда ИЛ-62, ЯК-40, АН-24 замонавий самолётлари йўловчилар манзилини яқин қилмоқда. Ўзбекистон авиаторлари янги ТУ-154 самолётини бошқаришни ўрганиб олдилар. Ҳозир бу пўлат қуш ИЛ-18 самолёти ўрнини эгаллаб, Симферополь, Сочи, Одессага учаётир. Шу нарса диққатга сазоворки, ўзбекистонлик ҳаво лочинлари ҳар йили янги-янги йўлларни очадилар. Бу соҳада 1978 йил баракали бўлди. Бу йил Тошкентдан Таллин, Калининград, Ивановога, Самарқанддан Киевга қараб самолётлар қатнови жорий этилди. Республикамизнинг ўзида ҳам янги ички ҳаво йўллари очилди. Эндиликда самолётлар билан тўппа-тўғри Қўқондан Самарқандга, Термиздан Фарғонага, Қаршидан Фрунзега кўз очиб юмгунча бориш мумкин бўлиб қолди.

Булар республика авиаторларининг зарбдор йилдаги зарбдор меҳнатларидан баъзи мисоллардир. Ҳа, улар КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва БЛКСМ Марказий Комитети Мактубига жавобан ижодий кўтаринкилик руҳида меҳнат қилмоқдалар. Бир қатор коллективлар ва ходимларимиз 1978 йил планларини муддатидан илгари ошириб бажариш учун зиммаларига социалистик мажбуриятлар қабул қилишди. Корхоналаримизда беш йиллик уч йили топшириқларини СССР янги Конституцияси кунигача адо этиш мусобақаси кенг қулоч ёзмоқда.

Шуни мамнуният билан маълум қиламизки, бошқармамизнинг 80 нафардан ортиқ учувчиси ва авиатехниги бу соҳадаги ўз мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Улар орасида Самарқанд авиакорхонасининг АН-2 самолёти командири Г. И. Цховребов, Сергели корхонасининг В. Ракчев бошлиқ АН-2 самолёти комсомол-ёшлар экипажи, шу корхонадан авиатехник И. С. Гречихин, Термиз авиакорхонасининг АН-2 самолёти командири С. Попов, Бухоро авиакорхонасининг И. С. Халилов ва С. Н. Пшеничников раҳбарлигидаги АН-2 самолётлари экипажлари, Қўқон корхонасининг З. И. Султонов ва В. С. Поповлар бошқараётган КА-26 вертолётлари экипажлари бор.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон авиация ходимлари СССР Ҳаво Флоти кунини муносиб кутиб олдилар. 1978 йил етти ойи планлари бажарилди. 6 ой мобайнида 2 миллион 300 мингга яқин йўловчи, 10,3 минг тонна почта ва 15,8 минг тонна юк ташилди.

Пахтакор ўлкамизда қишлоқ хўжалиги авиациясининг аҳамияти ниҳоятда каттадир. Ҳозир бу авиация ходимлари учун тиғиз кунлар бошланди. Бепоён далаларимизда ғўза зараркунандаларига авиация орқали курашиш қизғин олиб борилмоқда. Шу билан бирга ғўза дефолиациясига тайёргарлик қизитиб юборилди. Дефолиацияни амалга оширишда кўплаб АН-2 самолётлари учувчилари қатнашди. Улар бу йил Қозоғистон ССР, Москва, Курск областлари, Краснодар ва Ставрополь ўлкалари, Донецк ва Ворошиловград областларининг қатор районлари ғаллакорларига яқиндан ёрдам бериб, 800 минг гектар майдондаги экинларга химиявий ишлов бердилар.

Яқинда бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитети июль Пленумида ўртоқ Л. И. Брежнев мамлакат қишлоқ хўжалигини янада тараққий эттиришда авиациянинг роли ва аҳамиятига юксак баҳо берди. Бу биз, авиаторлар учун бир томондан ниҳоятда қувонарли бўлса, иккинчи томондан зиммамизга янада масъулиятли ва шу билан бирга шарафли вазифаларни юклайди. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги авиацияси ходимлари КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми тарихий қарорларидан ғоятда руҳланган ҳолда янги оширилган социалистик мажбуриятлар олишди. Уларда дефолиацияни қисқа агротехника муддатларида юқори сифат билан ўтказишни таъминлаш чоралари белгиланди. Айни кунларда ғўза дефолиациясини ўтказишга ҳар бир бўлинма, ҳар бир самолёт экипажи катта тайёргарлик кўраётир.

Ўнинчи беш йиллик биринчи ярми туғалланиб, иккинчи ярми мустаҳкам иқтисодий замин негизида бошланди. Барча совет кишилари қатори республикамиз авиаторлари ҳам КПСС XXV съезди тарихий қарорларини ҳаётга татбиқ этишга қатъий аҳд қилганлар. Шубҳа йўқки, улар ўнинчи беш йиллик план топшириқларини барча кўрсаткичлар бўйича муддатидан илгари ошириб бажариш учун барча куч ва имкониятларини, билим, маҳорат ва тажрибаларини аямайдилар.

М. АБДУЛЛАЖОНОВ,
Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Суратда: Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси Тошкент авиация корхонасининг командири Р. Лутфиддинов (чапдан учинчи) «ИЛ-62» ҳаво кемасининг илғор экипажига учиш олдидан кўрсатмалар бермоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Туҳфа

«Главташкентстрой»га қарашли 159-трест республикамиз пойтахти Тошкент шаҳридаги йирик қурилиш ташкилотларидан бири ҳисобланади. Трест бунёдкорлари йил сайин кўплаб уй-жой, илмий, маданий-маиший муассасалар учун бинолар қуриб, шаҳар аҳолисини уй-жой билан таъминлашни яхшилаш, социал ривожланишни тезлаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти биносининг янги комплекси, Энгельс кўчасидаги республика ўқитувчилар малакасини ошириш институти биноси, Ўзбекистон 50 йиллиги проспектидаги Ўзбекистон ССР Олий судининг маъмурий биноси, Охунбобоев ва Комсомол майдонларидаги кўп қаватли уй-жой бинолари, марказий дорихона, Беруний кўчасидаги кинотеатр, 320 ўринли болалар боғчаси, магазин ва ошхоналар, дорихона, алоқа бўлими, модалар ательеси бинолари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Трест коллективи ҳозир шаҳардаги бир неча объектда жадал иш олиб бормоқда ва уларни бирин-кетин битказиб, фойдаланишга топширмоқда. Пушкин ва Новомосковская кўчалари бурчагида қуриб битказилиб, «Узгипротяжпром» лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти ходимларига туҳфа қилинган тўққиз қаватли, 112 квартирали уй-жой биноси ана шулардан. Бу муҳташам бино архитектурасининг оригиналлиги билан алоҳида ажралиб туради. Бинонинг юқори қаватлари уй-жойга, биринчи қавати эса маданий-маиший муассасаларга мослаб қурилган. Унинг бир қисмида янги дорихона очилди. Қолган қисмида эса болалар боғчаси ва кийим тикиладиган ателье ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ташаббусга қўшилиб

Ғиждувон пахта тозалаш заводининг коллективи 1978 йилги ҳосилни қабул қилиб олишга тайёргарлик ишларини туғаллади. Корхонанинг ҳамма цехларида капитал ва жорий ремонтлар барвақт ўтказилди, эскириб қолган асбоб-ускуналар ўрнига янги, серунум механизмлар ўрнатилди. Ғиждувонликлар валик цехини қайта ускуналашга алоҳида эътибор бердилар. Бу ерда технология линияси профилактик ремонтдан чиқарилди.

Ғиждувон пахта заводи тармоқдаги энг яхши корхоналардан биридир. Бу коллектив хом ашёдан самарали фойдаланганлиги учун СССР Енгил саноат министрлигининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланган эди. Яқинда эса социалистик мусобақадаги пешқадамлиги учун заводга СССР Енгил саноат министрлиги билан тармоқ касаба союзининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

Корхона коллективи ҳозир ҳам графикдан ўзиб меҳнат қилмоқда. Йил бошидан буён пландан ташқари уч миллион сўмлик маҳсулот чиқарилди. Бу муваффақиятга Раҳмат Ражабова, Клава Одинаева, Файзулла Қиличев, Шоди Сафаров, Тўхта Шодиев катта ҳисса қўшдилар. Улар беш йилликнинг сўнгги йили ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Ғиждувонликлар Зирабулоқ пахта заводи ташаббусини қўллаб-қувватлаб, йиллик планни муддатидан 15 кун барвақт бажариш, қўшимча 9 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олдилар.

Тошкент области. Академик Р. Р. Шредер номидаги Ленин орденли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида олманинг «Чўлпон» деб номланган янги нави яратилди. «Чўлпон» синовдан яхши ўтмоқда. Суратда: селекция бўлими лаборантқаси Гайша Сулаймонова янги нав — «Чўлпон» олмасининг ривожланишини кўздан кечирмоқда.

Р. Шамсуддинов фотоси, (ЎзТАГ).

ИККИ ХЎЖАЛИК — ИККИ МАНЗАРА

Булунғур районидаги «Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги» совхози 1964 йили ташкил топганди. Қўшни совхозларнинг бўлимлари базасида вужудга келган бу хўжалик ўша вақтда чорва фермасига эга эмас эди. КПСС Марказий Комитетининг март (1975 йил) Пленуми қарорлари асосида сут-товар фермаси барпо этилиб, сут ва гўшт етиштиришга киришилди. Биринчи навбатда ферманинг келажагига катта эътибор берилди. Шу мақсадда 100 бош қорамола ғунажин сотиб олинди. Икки йил ичида улар соғин сигирга айланди. Тез орада ферма жойлашган 40 гектар майдон текисланиб, ем-хашак сақлаш омборлари, силос ва сенаж траншеялари қурилди. Сигирхоналар, бузоқхоналар қад кўтарди. Асфальтланган йўллар чиқарилди. Электр симлари тортилди, водопровод қувурлари ётқизилди.

Кейинчалик ферма ишлари яхшиланди, малакали зоотехниклар, ветеринария врачлари, сут соғувчи ва мол боқувчилар билан таъминланди. Беда, маккажўхори ва бошқа озуқабоп экинлар майдони кенгайтирилди. Молларни йил — ўн икки ой ширали озуқалар билан боқиш тадбирлари амалга оширилди. Сигирларнинг сути елинида эмас, емишида, деган нақлга амал қилинди.

— Имконият ва резервлардан унумли фойдаланиш туфайли, — деди совхоз бош зоотехниги Норбўта Ҳакимов, — ўнинчи беш йилликнинг ўтган икки йилида муваффақиятларимиз чакки бўлмади. Шу йил биринчи августгача ҳар бош сигирдан 1800 килограммдан, жами 300 тоннадан зиёдроқ серқаймоқ сут соғиб олдик. 330 центнер бўрдоқи гўшти топшириб, йиллик халқ хўжалик планини муддатидан олдин ошириб адо этдик. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 450 килограммдан бўлишини таъминладик. Бу йил 4250 центнер сут соғиб олишга аҳд қилганмиз.

Фермада кўп куч ва меҳнат талаб қиладиган юмушлар механизациялаштирилмоқда. Сут «Тандем» агрегати ёрдамида соғиляпти. Бу эса маҳсулот етиштириш таннархини арзонлаштирди, меҳнат унумдорлигини оширди. Сигирлар тез ва вақтитида соғилиб, сут миқдори ошириляпти. Тажрибали соғувчи Галина Кулагина ўтган йили 21 бош сигирдан 62 тонна серқаймоқ сут соғиб олганди. У бу йил 24 бош сигир соғяпти. Шу кунгача қарийб бултургича сут соғиб олди. Йил охиригача қадар сигир бошига сутни камида уч ярим минг килограммга етказиш учун ҳаракат қилмоқда. Коммунист Муҳайё Бердиева, Салима Дадилова, Мусаллам Суярова каби «оқ чашма» соҳибалари меҳнати ҳақида ҳам шундай фактларни келтириш мумкин. Уларнинг ҳар бири ҳозирдаёқ ўз боқимларидаги сигирлардан 1900 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олишди.

Совхоз сут-товар фермасидаги озуқа цехида ҳар кеча-кундузда 24 тонна хлорелла ишлаб чиқариляпти. Ҳар сигир ва бўрдоқига боқишга қўйилган молларга кунига 60 килограммдан кўк ўт, 20 килограммдан хлорелла, уч килограммдан концентрат едириляпти. Натижада, сигирларнинг сути кўпайяпти. Январь ойига нисбатан сут соғиб олиш 21 тоннага ошди.

— Кўп сут ва гўшт етиштириш, — деди совхоз директори Кўзи Искандаров, — молларнинг зотига, уларни ширали озуқалар билан боқишга боғлиқдир. Биз 141 гектар ердаги бедани уч марта ўриб олдик. Ундан пландаги 500 тонна ўрнига минг тонна сенаж бостирдик. 1100 тонна хашак жамғаришни 1720 тонна қилиб бажардик. Ҳозир фермамизда 593 бош қорамол бор. Шундан 170 боши сигир. Биз келгусида сигирларни 370 бошга етказамиз. Сут ва гўшт етиштиришни икки баравар кўпайтирамиз. Бу КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларига муносиб жавобимиз бўлади.

Биз ҳикоя қилган хўжалик билан экин майдонлари, боғ-роғлари туташган «Булунғур» совхозида бўлганимизда жуда ачинарли аҳволга дуч келдик. Бир вақтлар сигир бошига сут соғиб олиш, ҳар юз бош сигир ҳисобига кўп бузоқ олишда совхоз донг таратганди. Лекин сўнгги йилларда унинг шуҳрати сўна бошлади. Совхоз фермасида 1973—1975 йиллари ҳар сигир бошига ўрта ҳисобда 2700 килограммдан сут соғиб олингани ҳолда, ўтган йили бу рақам 1942 килограммга тушиб қолди.

Нима учун сигирларнинг сути бу қадар камайиб кетди? Совхоз раҳбарлари сигир сонини кўпайтиришга эътибор бердилар. Бу яхши. Лекин зоти, маҳсулдорлигини унутдилар, мутахассислардан масъулият талаб қилмадилар, ўзибўларчиликка йўл қўйдилар. Натижада, 850 бош қорамоли, шундан 261 бош сигири бўлган совхоз маҳсулот етиштиришда оқсаб қолди.

Бунинг сабабини суриштирганимизда совхоз бош зоотехниги Пўлат Узоқов қуйидагини маълум қилди. Асосан чорвачилик билан шуғулланадиган бешинчи бўлимда бошқарувчи кўпдан бери йўқ экан. Бу вазифани бош зоотехник П. Узоқовнинг ўзи олиб бораркан. Икки лавозимда хизмат қилаётган мутахассис П. Узоқов суҳбатда қанча ерда маккажўхори ва беда экини борлигини аниқ айтиб беролмади.

Фермада янгиликка аҳамият берилмаган. Ҳатто, 1956 йили қурилган учта сигирхонада шу даврда ҳеч қандай ўзгариш қилинмаган. Шу кунгача сут етиштиришда катта ўрин тутган «Тандем» усули қўлланилмаган. Шундай аппарат олинган бўлса-да, занглаб ётибди. Соғувчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа, оммавий-сиёсий ишлар унутилган. Ферма атрофлари ифлос, дам олиш зоналари бузиб юборилган. Мевали дарахтлар қуриб ётибди. Илгари ўрнатилган водопровод трубалари ишламайди. Сигир соғувчи ва мол боқувчиларга маданий-маиший шароитлар яратиб берилмаган ва ҳоказолар.

Совхоз чорвадорлари бу йил 600 тонна сут ва 90 тонна гўшт етиштириш мажбуриятини олишган. Буни тўла ва ошириб бажариш имконияти бор. Аммо иш шунга яраша бормаётир. П. Алиева ярим йилликда ҳар бир сигирдан 1500 килограмм сут соғиб олгани ҳолда, у билан ёнма-ён ишлаётган З. Мўминова, Ф. Шевкетова, Ҳ. Аҳмедовалар унинг ярмисича ҳам сут соғиб олишолмаган. Ҳозиргача совхоз бўйича ҳар бош сигирдан атиги 1067 килограммдан сут соғиб олингани ачинарлидир. Ферма ҳисобида алоҳида бўрдоқи боқиш бригадаси ташкил этилган. Унга Раҳим Отақулов раҳбарлик қилади. Ҳамма имкониятлар мавжуд бўлишига қарамай, бригада икки йиллик семиртириш ҳисобига гўшт етиштириш топшириғини эмас, балки планни ҳам бажармади. Пландагидан 6,5 тонна гўштни кам берди.

Қисқа қилиб айтганда, «Булунғур» совхози сут ва гўшт етиштиришда оқсаяпти. Совхоз раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб олишлари, чорвачиликдаги олдинги шуҳратларини тезда тиклашлари керак.

Булунғур район партия комитети икки хўжаликдаги икки хил аҳволга нисбатан бирор чора-тадбир кўрар деган умиддамиз.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

оламда нима гап

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК — ТИНЧЛИК ОМИЛИ

Яқинда ҳинд халқи икки шонли воқеани — ўз мустақиллигининг 31 йиллигини ҳамда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланган куннинг 7 йиллигини нишонлади. Ҳозир иккала мамлакатда ўтказилаётган дўстлик ойликлари ана шу саналарга бағишланган бўлиб, совет ва ҳинд халқларининг бир-бирига чуқур меҳр-муҳаббат ва ҳурмат туйғуларидан, экономика ва маданиятнинг турли-туман соҳаларида уларни боғлаб турган дўстлик ва ўзаро манфаатли ҳамкорликдан яққол далолат беради.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг асосий йўналишлари 1971 йилги тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномада ҳамда КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг 1973 йилда Ҳиндистонга қилган тарихий визити вақтида, шунингдек Ҳиндистон Бош министри Мораржи Десаининг бултур СССРга келган вақтда имзоланган ҳужжатларда белгилаб берилган. Халқларимиз ана шу ҳужжатларнинг қоидалари актив амалга оширилаётганлигини мамнуният билан таъкидламоқдалар.

Иккала мамлакатнинг иқтисодий ҳамкорлигига келганда бу соҳадаги ҳамкорлик қора ва рангли металлургияни, нефть химияси ва транспортни, медицина, космос ва бошқа соҳаларни ўз ичига олади. Ҳиндистондагилар СССРнинг давлат секторидаги энг катта корхоналарни, мамлакатнинг иқтисодий мустақиллиги асосларини вужудга келтиришга қўшган ҳиссасини юксак қадрламоқдалар. Бхилаи ва Бокародаги металлургия корхоналари, Хардвардаги оғир электр ускуналари заводи, Ранчидаги машинасозлик, Матхурдаги нефтни қайта ишлаш заводлари, Корбадаги алюминий комбинати ва бошқа кўпгина корхоналар давлат секторининг ўзаги, Ҳиндистоннинг бундан буёнги иқтисодий тараққиёти гарови бўлиб қолди. Умуман Ҳиндистонда СССРнинг дўстона ёрдами билан 70 га яқин саноат корхонаси қурилди ёки қурилмоқда. Совет учирувчи ракетаси ёрдамида 1975 йилда Ҳиндистоннинг биринчи сунъий ер йўлдоши — «Ариабата» учирилганлиги ва иккинчи йўлдошни учиришга ҳозирлик кўрилаётганлиги ҳамкорликнинг яққол тимсолидир.

Иккала мамлакат ўртасидаги савдо обороти муттасил ривожланмоқда. 1977 йилда бу оборот 9 миллиард рупияга етай деб қолди. Совет Иттифоқи Ҳиндистондан, жумладан, медицина асбоб-ускуналари, шиналар, аккумуляторлар, бўёқлар, шунингдек анъанавий ҳинд экспортининг чой, зиравор, газлама ва шу сингари молларини олиб турибди.

СССР билан Ҳиндистоннинг ташқи сиёсат соҳасидаги ҳамкорлиги ҳам самарали ривожланмоқда. Бу ҳамкорлик тинчликни янада мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш жараёнини кучайтириш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, мустамлакачилик қолдиқларини тугатиш, ирқчиликка қарши кураш сингари энг муҳим халқаро проблемалар хусусидаги фикрларининг бирлиги ва яқинлигига асосланади.

Ана шуларнинг ҳаммаси Ҳиндистон — Совет шартномасининг иккала мамлакат халқлари туб манфаатларига мос бўлиб тушишининг кўрсаткичи сифатида хизмат қилади. Л. И. Брежнев билан А. Н. Косигиннинг мустақиллик куни муносабати билан Ҳиндистон раҳбарларига йўллаган табрикномасида «Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстона муносабатлар мамлакатларимиз халқларининг бахт-саодати йўлида, ялпи тинчлик ва халқаро хавфсизлик манфаатлари йўлида бундан буён ҳам мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораверади», деб қатъий ишонч изҳор этилди.

ИРҚЧИЛИК — ҚОРА КУРСИДА

Ирқчиликка ва ирқий камситишга қарши курашга бағишланиб Женевадаги Миллатлар саройида шу ҳафтада очилган жаҳон конференциясининг олижаноб мақсади унинг номидан ҳам кўриниб турибди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотига БМТнинг ихтисослаштирилган муассасаларига аъзо бўлган давлатларнинг, миллий озодлик ҳаракатларининг ва ҳукуматлар қарамоғида булмаган ташкилотларнинг кўпдан-кўп вакиллари Женевада шу мақсадга эришиш йўллари ва воситаларини муҳокама қилмоқдалар.

Шуниси ғалати бўлдики, раҳбарлари ўзларини «инсон ҳуқуқлари» ҳимоячилари қилиб кўрсатишни яхши кўрадиган Қўшма Штатлар конференция ишида қатнашишдан намойишкорона бош тортди. Исроил вакиллари ҳам Женевага келишга журъат эта олмадилар — у ерда ўз мамлакати ўтказаётган урушқоқ сионизм сиёсати учун айбланувчилар ҳолатига тушиб қолишдан чўчидилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг конференция қатнашчиларига йўллаган табрикномасида уқтириб ўтилганидек, конференция олдида турган вазифалар совет кишиларига азиз ва тушунарлидир. Мактубда бундай дейилади: «совет халқи барча халқларнинг тенглиги учун, ирқий ва миллий камситишга қарши кураш олиб бораётган, мустамлакачилик ва ирқчилик сарқитларининг сақланиб қолишига қарши курашаётган кучлар тарафида қатъият билан ҳаракат қилмоқда. У Родезиядаги ирқчи режимнинг тугатилиши ва бутун ҳокимиятнинг Зимбабве халқига топширилиши учун, Жанубий Африка Республикасининг Намибиядан батамом чиқиб кетиши учун, Жанубий Африка Республикасидаги апартеид системасининг тугатилиши учун муттасил курашмоқда».

Бу конференция халқаро кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш ва кенгайтириш учун, мустамлакачилик ва ирқчиликни батамом ва узил-кесил йўқ қилиб ташлаш учун кураш вазиятида ўтмоқда. Унинг қатнашчилари ирқчилик билан мустамлакачилик қуролли тўқнашувларгача бориб тақалаётган кескинлик ва можароларнинг хатарли манбаи бўлиб қолмоқда, деб таъкидламоқдалар. НАТОдаги баъзи мамлакатларнинг интервенциячилик ҳаракатлари Африка қитъасидаги кескинликни зўрайтиришга машъум ҳисса қўшмоқда.

Африка жанубидаги ирқчи режимлар яшаб келаётганлигига мутлақо тоқат қилиб бўлмайди, у ерда туб жой аҳолининг энг оддий инсоний ҳуқуқлари андишасизлик билан поймол этилмоқда ва давлат сиёсати даражасига кўтарилган апартеид ҳукмронлик қилмоқда.

Бироқ, ирқчилик географияси ер куррасининг ана шу райони билангина чегараланиб қолмайди. Яқин Шарқда Исроилнинг ҳукмрон доиралари фаластинлик араб халқига нисбатан камситиш, таъқибот ва жабр-зулм режимини ўрнатдилар. «Инсон ҳуқуқлари»нинг сохта жарчилари макони — Қўшма Штатларда ҳам ирқчилик чуқур томир ёйган. Бу мамлакатдаги 25 миллион негр, миллион-миллион пуэрто-рикoликлар ва Латин Америкасининг бошқа мамлакатларидан чиққан кишилар доимий ирқий камситиш шароитида яшаб турибдилар. Американинг туб жой аҳолиси — индейцларнинг аҳволи бундан ҳам баттар, ҳукумат маъмурлари аслида уларга нисбатан геноциддан фарқ қилмайдиган сиёсат юргизмоқдалар.

Ана шуларнинг ҳаммаси Женева анжуманининг бениҳоя актуаллигидан очиқ-равшан далолат беради.

Г. ШМЕЛЕВ,
Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ Ж. КАРТЕРНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 18 август (ТАСС). Президент Ж. Картер матбуот конференцияси ўтказиб, ҳарбий харажатларга маблағ ажратиш тўғрисида конгресс қабул қилган қонун лойиҳасига вето солишга қарор берганлигини айтди. У ўз қарорининг сабабини тушунтириб, ҳужжатнинг айрим моддаларига маблағ тақсимланишига қўшилмаганлигини маълум қилди.

Президент ҳарбий харажатларнинг ўзи ва айниқса уни қисқартириш тўғрисида қайғураётгани йўқ. Бюджет ҳар қандай вариантда ҳам қуролланиш пойгаси бюджети бўлиб қолаверади.

Оқ уйнинг Совет Иттифоқига «Юнивак» туркумидаги электрон ҳисоблаш машинаси сотишни тақиқлаш тўғрисида яқинда қабул қилган камситувчи қарори ва шунга ўхшаш бошқа камситувчи чоралар муносабати билан Ж. Картерга бундай савол беришди: «Иттифоқчи мамлакатларнинг баъзилари, масалан Франция Совет Иттифоқига қарши савдо соҳасида жазо чоралари қўлланиш ишида ҳамкорлик қилишни истамаётганлигини назарга олганда, бундан буён ҳам сиз ана шундай чораларни кўраверасизми?».

Бу саволга президент, кейинги вақтларда тез-тез қилаётганидек, икки хил маъно берадиган жавоб қайтарди. Бир томондан у: «Биз Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқни тақиқлаш ва ҳар қандай савдони тўхтатиш ниятида эмаслигимиз мутлақо равшан. Совет Иттифоқи билан савдо қилиш мамлакатимизнинг ўзига манфаат келтиради. Аввалги ҳукуматлар ўтмишда жорий этиб келган тақиқ мамлакатимизга жуда катта зарар етказди, деб ҳисоблайман», деди. Мен бундай қилмоқчи эмасман, деди Ж. Картер. Иккинчи томондан у: Қўшма Штатлар Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ хусусидаги камситувчи чораларни қўлланишдан келгусида ҳам воз кечмоқчи эмас, деган гапни илова қилди.

Президент Кэмп—Дэвидда ўтказиладиган ҳамда Картердан ташқари Садат ва Бегин ҳам қатнашадиган учрашувга тўхталиб, Қўшма Штатларда муваффақиятнинг ҳеч қандай гарови йўқ, деди. Мен бу учрашувда тўла муваффақиятга эришилишига ва шу қадар қисқа муддат ичида сулҳ шартномаси тузилишига умид қилаётганим йўқ. Бироқ, деди у, биз партнерларни музокаралар бошлашга ва, унинг таъбири билан айтганда, ихтилофларни бартараф этишга кўндира олсак, бунда Картернинг фикрича, келгусида сулҳ тузиш доиралари вужудга келтирилиши мумкин.

ЯПОНИЯНИНГ ХИТОЙ БИЛАН ТУЗГАН ШАРТНОМАСИ ТЕВАРАГИДА

ТОКИО, 18 август. (ТАСС). Яқинда Пекинда «Япония билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида тинчлик ва дўстлик тўғрисидаги шартнома» тузилганлиги муносабати билан япон жамоатчилиги, матбуоти ва бир қанча сиёсий арбоблар, шу жумладан ҳукмрон либерал-демократик партия арбоблари бу шартноманинг имзоланиши халқаро вазиятни, аввало Осиёдаги вазиятни ривожлантириш учун қандай оқибатлар келтириб чиқаришидан жиддий ташвишланаётганликларини билдирмоқдалар.

Бундай хавфсираш аввало шу билан боғланганки, умуман Пекин ташқи сиёсатининг урушқоқлик характери, шунингдек Хитой расмий вакилларининг шартнома хусусида айтган гаплари, шу жумладан иккинчи моддани Совет Иттифоқига қарши қаратилган модда, деб таърифлаётганлиги янги шартномадан Осиёда халқаро вазиятни кескинлаштириш учун, Япония билан қўшни давлатларнинг хавфсизлигига зарар етказган ҳолда фойдаланиш мумкин ва у Япония ташқи сиёсатининг асосларига шубҳа туғдириши мумкин, деган реал хавфни вужудга келтиради.

Кейинги кунларда Япония раҳбарлари бир неча баёнот эълон қилиб, Японияниг позициясини тушунтириб бердилар ва Япония Совет Иттифоқи билан ўз муносабатларини ривожлантириш йўлини давом эттириш ниятида, деб даъво қилдилар.

Киодо Цусин агентлиги қуйидагиларни хабар қилди: Япония бош министри Т. Фукуда «СССРга яқинда элчи қилиб тайинланган Т. Уомотога «Япония — Совет дўстлигини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш хусусида йўл-йўриқ берди» ва «Япония Совет Иттифоқи билан муносабатларга катта аҳамият беради» деди.

Бу гаплар Япония ҳукуматининг сиёсатида қай даража амалга ошириладжагини ҳали кўрамиз.

ХУА ГО-ФЭННИНГ РУМИНИЯГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА ПЕКИН МАТБУОТИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ПЕКИН, 18 август (ТАСС). Пекин газеталари Хуа Го-фэннинг Руминияга визитини кенг ёритмоқдалар ва унинг Бухарестдаги музокараларда тутаётган йўлини аввало Советларга қарши йўл деб талқин этмоқдалар.

«Жэньминь жибао» газетаси Руминия томонидан ўтказилган қабул маросимида Хуа Го-фэн сўзлаган нутқ баёнини катта сарлавҳалар остида эълон қилди. Бу нутқда Советларга қарши одатдаги маочи иборалар билан бирмунча ниқобланган туҳмат гаплар айтилган. Хуа Го-фэннинг «гегемонизмга қарши кураш тўғрисида»ги сўзлари алоҳида бўрттириб берилган, бу сўзлар хитойча талқинда Совет Иттифоқига қарши кураш деган маънони билдириши маълум.

Совет Иттифоқини гегемончиликда айблашдан ҳам ҳақиқатдан йироқ ва ҳақиқатга зидроқ гап бўлиши мумкин эмас. Совет Иттифоқини ҳеч қандай асоссиз равишда гегемончиликда айблаб, аслида ўзлари шу сиёсатни ўтказаётган Хитой раҳбарлари тинимсиз ана шундай туҳмат даъволарни қилмоқдалар.

Хуа Го-фэн ўз нутқида ҳалиги йўлни ўтказишга уриниб, «империализм ва гегемонизм кучлари ҳамма жойга ўз панжаларини узатмоқдалар», деб даъво қилди. Шу билан бирга, у Н. Чаушескунинг қуйидаги гапини эслатиб ўтди: «Дунёни таъсир ва ҳукмронлик доираларига қайтадан тақсимлаш сиёсати, империалистларнинг зўравонлик ва бу лўттибозликдан иборат эски мустамлакачилик сиёсати кучайиб бораётганлиги, бу сиёсат кескинликка сабаб бўлаётганлиги ҳамда хавфсизлик ва тинчликка таҳдид қилаётганлиги ҳозирги босқичнинг асосий характеристикаси деб ҳисоблаймиз».

Хуа Го-фэн нутқида кескинликни юмшатиш тўғрисида лом-мим демади. Пекин раҳбарлари кескинликни юмшатишга қарши кураш олиб бораётганликлари маълум. Бироқ, чамаси, у Европа халқларининг кайфиятларини назарда тутиб, гўё ХХР «уруш кучларига қарши ҳар томонлама курашмоқда» ва «уруш бошлаш йўлидаги уринишларга кескин қарши чиқмоқда», деди. Аммо, ХХР мудофаа министрининг Пекин матбуотида ва чет элларда тарқатилган яқиндаги нутқида: «уруш — мутлақо нормал ҳодиса, шу боисдан ҳам у муқаррар», деган гапни ўқиймиз.

Пекин матбуоти РКП Бош секретари, РСР президенти Н. Чаушеску нутқининг баёнини ҳам эълон қилди. Бу баёнда нутқнинг Хитой-Руминия ҳамкорлигини ривожлантириш тўғрисида гапирилган жойлари алоҳида таъкидланмоқда. Шу муносабат билан иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги узоқ муддатли Хитой-Руминия битими ратификация қилинганлиги тўғрисидаги хабар бўрттириб кўрсатилган. Худди шу куни Хитой матбуотида «Россия-Руминия муносабатлари тўғрисида»ги мақола эълон қилинганлиги факти ҳам эътиборни ўзига тортади. Хитой авторлари бу мақолага «тарихий тадқиқот» деган маънони бермоқчи бўлсалар ҳам, аслида у совет халқига нисбатан душманлик кайфиятини румин халқи онгига сингдириш мақсадини кўзловчи қўпол сохтакорликдан бошқа нарса эмас.

ДЎСТЛИК МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Шу йил 14 августда Покистон халқи мамлакат мустақиллигининг 31 йиллигини байрам қилди. Бу тарихий санани совет жамоатчилиги ҳам кенг нишонлади. Совет — Покистон дўстлик жамияти ва унинг жойлардаги бўлимлари Покистоннинг миллий мустақиллигига бағишланган тантанали кечалар ўтказдилар, турли кўргазмалар ташкил этдилар. Жумладан, Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти Осиё ва Африка мамлакатлари билан ҳамкорлик қилиш республика комитети билан биргаликда Покистон кунини нишонлади.

Тантанали йиғилишда тарих фанлари кандидатлари С. А. Тансиқбоева ва Ю. А. Пономарев Покистон халқининг миллий-озодлик кураши, мамлакатдаги социал-иқтисодий ўзгаришлар ҳақида сўзладилар. Шунингдек, улар Совет Иттифоқи билан Покистон ўртасида ривожланиб бораётган иқтисодий ва маданий ҳамкорликка оид факт ва рақамларни келтирдилар. Сўнгги йилларда Совет давлатининг кўмаги билан Покистонда 25 дан ортиқ саноат ва қишлоқ хўжалик объектлари қурилди ва қурилмоқда. Шу кунларда Карачи яқинида қад кўтараётган металлургия комбинати Покистон халқининг фахри ҳисобланади. Совет Иттифоқининг моддий-техника ёрдамида барпо этилаётган бу комбинат йилига 1,1 миллион тонна пўлат эритади. У давлат хазинасига ҳар йили қарийб 2,5 миллиард рупий фойда келтиради.

Покистон миллий байрамига аталган кечада сўзга чиққан шарқшунос-олимлар Ўзбекистон билан Покистон ўртасидаги маданий алоқаларнинг ҳам ривожланиб бораётганини таъкидлаб ўтдилар.

Д. АБДУЛЛАЕВА.

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

ДАРЗ КЕТДИ...

Чилида кутилмаган воқеа рўй берди. Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондони генерал Густаво Ли лавозимидан четлатилди. Мамлакатда фашистик ҳарбийлар тўдасининг бошлиғи Пиночетдан кейинги иккинчи шахс ҳисобланган Линиг хунтадан ҳайдалишига сабаб унинг Италияда чиқадиган «Паэзе сера» газетасига берган интервьюси бўлди. У ўз интервьюсида Вашингтонда ўлдирилган Халқ бирлиги ҳукуматининг ташқи ишлар министри Орландо Летельернинг ҳалокатига Чили гестапоси — ДИНАнинг агентлари алоқадорлигини тан олган эди. Айни пайтда генерал Ли Чилида тезроқ граждан ҳукумати тузилишига ҳам чақирганди.

1973 йилги ҳарбий исённинг илҳомчиси бўлган, президент саройини бомбардимон қилишга буйруқ берган бу генералнинг ўз қарашларидан бунчалик тез воз кечишига нима мажбур этди?

Бу саволга жавобни ҳозир Чилида рўй бераётган воқеалар айтиб турибди. Хунтанинг иқтисодий ва сиёсий аҳволи кундан кунга мушкуллашмоқда. Хунта раҳбарлари Америка монополиялари ёрдамида мамлакат экономикасини «соғломлаштириш»га ҳар қанча уринмасинлар, у баттар кўрпа тўшак қилиб «ётиб» олмоқда. Қишлоқ хўжалик инқирозга юз тутди. Чет эл матбуотининг ёзишича 1977 йилда Чили хорижий давлатлардан 323 миллион долларлик озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олган эди. Бу йил эса қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ниҳоятда пасайиб кетганидан у 423 миллион долларга емак олишни мўлжаллаб турибди.

Саноатдаги аҳвол бундан ҳам баттар. Металлургия, химия, шина ва саноатнинг бошқа тармоқларида ишлаб чиқариш пасайиб кетди. Тўқимачилик саноати корхоналарининг қарийб ярми ишламаяпти. Мамлакатда ишсизлар сони тобора ошиб бормоқда. Бугунги кунда Чилидаги ишга яроқли кишиларнинг 40 процентга яқини ишсиз.

Буларнинг натижаси ўлароқ, мамлакатда хунтага қарши норозиликлар кучайиб бормоқда. Намойишлар авжига чиқиб, митинглар ўтказилмоқда. Меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни 1 Май байрамида Сантьяго шаҳрида юз берган тўполонлар бунинг ёрқин далилидир. Айни пайтда бу нарса шундан далолат берадики, Пиночет диктатурасига қарши ўсиб бораётган халқ норозилигини ҳарбий террор ёрдами билан бостириш мумкин бўлмай қолди. Мамлакатда тақиқланган касаба союз ва сиёсий ташкилотлар ўз фаолиятларини кундан-кунга активлаштирмоқдалар. Бугунги кунда бундан беш йил муқаддам ҳарбий тўнтаришни қувониб қарши олган миллий буржуазия ҳам хунтага қарши чиқмоқда. Ҳатто Чили католик черкови ҳам ҳарбийлар бебошлигини қатъий қораламоқда.

Армия-чи? Фашистик хунтанинг ягона таянчи бўлган армия ҳам чайқалиб турибди. Ҳарбийлар орасида ҳам Пиночет мамлакатни тубсиз чоҳга қараб судраётганини пайқаганлар кўпайиб қолди. Яқинда Чили генералларидан бир группаси «бош кўтаришди». Улар Пиночетни ҳокимиятдан четлатишни талаб қилишди. Бироқ диктатор уларни дарҳол ишдан бўшатди.

Худди ана шундай бир шароитда хунтанинг суянган тоғи генерал Густаво Ли ҳам отини қамчилаб қолди ва Пиночетдан юз ўгирди. Натижада қўмондонлик лавозимидан ва хунтадан ҳайдалди. «Ҳукмрон хунта бирлиги дарз кетди», — деб ёзди шу муносабат билан Чилида чиқадиган «Меркурио» газетаси кўз ёши қилиб. Дарз кетган нарсанинг бир кун бориб парчаланиши эса турган гап.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ.

Суратларда: «Ҳазрати инсон» романининг қардош қозоқ ва латиш тилларидаги нашри нусхалари.

РАҲМАТ ФАЙЗИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ИНСОН МЕҲРИ КУЙЧИСИ

АДАБИЙ ЎЙЛАР

Ҳар бир истеъдодли ёзувчининг тарихда қоладиган ўз саркитоби бўлади. Ёзувчи жуда кўп асарлар ёзиши мумкин. Лекин шуларнинг ичида баркамоллиги билан ажралиб турадигани, ёзувчининг талантига мезон бўладигани, унинг ўзига хослигини кўз-кўз қиладигани, номини тилга олгандаёқ ўша ёзувчини ёдга туширадигани бўлади. Биз «Ўтган кунлар» деганда Абдулла Қодирийни, «Қутлуғ қон» ва «Навоий» деганда Ойбек домлани, «Сароб» ва «Синчалак»ни тилга олганда Абдулла Қаҳҳорни, «Ғолиблар» ва «Бўрондан кучли» деганда Шароф Рашидовни беихтиёр эслаганимиздек, «Ҳазрати инсон» романи ҳақида гап кетгандаёқ Раҳмат Файзийни кўз олдимизга келтирамиз.

Бу бежиз эмас. «Ҳазрати инсон» — Раҳмат Файзийнинг саркитоби ва шундай бўлиб қолади. У ёзувчининг номини умумиттифоққа машҳур қилди, чет элларга танитди. Асарнинг рус таржимони, Ленин мукофоти лауреати Георгий Марков «Ҳазрати инсон» романига шундай баҳо беради: «Мана, орадан кўп йиллар ўтган бўлса-да, Раҳмат Файзийнинг «Ҳазрати инсон» романига бўлган қизиқиш кучли. Бу китоб совет китобхонлари орасида жуда оммалашиб кетди. Бунинг сабаби нимада? Ҳамма гап шундаки, бу китоб талантли, муваффақиятли чиққан, бу китоб кўп миллатли бутун совет адабиётимизнинг улкан ютуғидир. Раҳмат Файзий ҳаққоний китоб ёзган, у ҳаёт оқимининг ўзидан ҳаётий материални йиғиб олишга мушарраф бўлган ва бу улкан материални қалб қўри ва ҳарорати билан иситган..»

Совет турмуш тарзининг энг бебаҳо фазилатлари — одамийлик, меҳр-оқибат, ҳиммат ва марҳамат, миллатлар иноқлиги ва юрт бошига иш тушганда бир жону бир танлик ҳақидаги бу асар эндиликда Иттифоқимиздаги жуда кўп қардош тилларга таржима қилинди ва севиб ўқилмоқда. Асар чет эл китобхонларининг меҳрини ҳам қозона олди. Ҳозиргача роман болгар, словак, вьетнам, немис, инглиз, француз, форс ва бошқа тилларда нашр этилиб, жуда кенг тарқалди.

Инсон табиатан меҳрга ташна бўлади. Роман эса меҳр ҳақида, катта маънодаги одамгарчилик ва оқибат ҳақидадир. Шу сабабдан ҳам асар меҳрга ташна ҳар бир кишининг қалбига чўғ ташлайди, уни ўзига ром этади ва бир умрга у билан ошно бўлиб қолади. Шу тариқа оғир уруш йилларида меҳридарёлик қилган, ота-онасиз, бошпанасиз қолган турли миллат болаларидан 14 тасини фарзанд қилиб олиб, катта инсоний жасорат кўрсатган ўзбек оиласи довруғи Раҳмат Файзийнинг бадиий талқинида дунёга танилди. Бу жасоратга энди дунё аҳли қойил қолмоқда. Шу ўринда ёзувчининг 60 йиллиги муносабати билан унга чет эллардан келаётган табрикномалардан бирини эслатиб ўтиш жоиз бўлса керак. Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария—Совет дўстлиги бутунхалқ комитетининг Фахрий раиси Цола Драгойчева: «Ҳурматли ўртоқ Раҳмат Файзий, оддий совет кишисининг улуғворлиги ҳақидаги ҳаққоний достон бўлмиш «Ҳазрати инсон» китобингиз учун менинг самимий миннатдорчилигимни қабул қилгайсиз» деб ёзади.

Кечагина эса Польшадан хушхабар келди. У ерда ўтказилган совет адабиёти кунлари муносабати билан бир группа совет ёзувчилари қатори таниқли ўзбек адиби Раҳмат Файзий ҳам Польша Халқ Республикасида хизмат кўрсатган маданият арбоби унвони билан тақдирланди. Бу фахрий унвон «Ҳазрати инсон» романини ўз она тилида ўқишга муяссар бўлган поляк халқининг севимли совет ёзувчисига бўлган иззат-икроми тимсоли ҳамдир.

Яқинда адабий жамоатчилик Раҳмат Файзийнинг 60 ёшга тўлишини нишонлайди. Шу муносабат билан Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти адибнинг уч жилдлик танланган асарларини нашр эта бошлади. Биринчи жилд ёзувчига ижодий бахт келтирган ажойиб асар — «Ҳазрати инсон» билан очилади. Бу роман ўзбек ўқувчиси учун шу жиҳатдан қадрлики, унда халқимизнинг энг олижаноб инсоний фазилатлари тараннум этилади. Роман саҳифаларида биз Маҳкам ака ва Меҳринисо опаларнинг жозибали образлари билан танишамиз. Бу образлар бизни шу жиҳатдан мафтун этадики, уларнинг характерида халқимизнинг асрий ахлоқий эътиқодлари билан совет турмуш тарзининг энг яхши хусусиятлари узвий боғланиб, бир-бирига пайванд бўлиб кетган. Роман саҳифаларида биз уруш туфайли ота-онасидан жудо бўлган, лекин етим бўлиб қолмаган 14 норасиданинг драматик қисматлари билан танишамиз. Уларнинг таржимаи ҳоли энди бошланаётган бўлса-да, тақдирлари мамлакатнинг катта оловли ҳаёти билан эш бўлиб кетади. Уларнинг бахтига халқ бахт-саодатини ўз фаолиятининг бош мақсади деб билган ленинчи Коммунистик партия ва шу партияга чексиз ишонган совет халқи бор эди. Уларнинг бошини шу партия, социалистик Ватан, қон-қардош совет халқи силади, етимлигини билдирмади, тинчлигини, келажагини қўриқлаб, ўзларига бахт ато этди. Бу фақат биздагина, бизнинг совет жамиятимиздагина мумкин эди. «Ҳазрати инсон» воқелигимизнинг ана шу улуғ ва ноёб ҳақиқатини ҳаққоний акс эттиргани учун ҳам мамлакатимиз ва чет элларда ўқувчиларнинг азиз китобига айланди. Роман яна шу жиҳатдан қимматлики, унда халқимизнинг улуғ арбоблари Усмон Юсупов ва Йўлдош Охунбобоевларнинг азиз сиймоси ёрқин бўёқларда гавдалантирилган.

Эндигина 60 ёшга кириб ижодий камолотга эришган, асарлари адабиётимизнинг ривожига катта ҳисса бўлиб қўшилган севикли адибимиз Раҳмат Файзий халқимизни ҳали ўзининг кўп янги асарлари билан мамнун этади, унинг илҳомбахш қалами «Ҳазрати инсон» сингари халқчил саркитоблар битиб ҳадя этаверади.

Раҳмат Файзий ўзбек совет адабиётида ишчи мавзусини бадий тадқиқ этишда катта тажриба тўплаган адиб. Унинг асари ишчи синфи ҳақидаги энг яхши бадиий асарлар Бутуниттифоқ конкурсида фахрли мукофотга сазовор бўлган. Шу сабабдан ҳам ўқувчилар ҳурматли адибдан фан-техника революцияси даврининг энг сўнгги ютуқлари билан қуролланган, маънавий ва маданий жиҳатдан баркамол замондошларимиз — ишчиларнинг ёрқин образларини тараннум этувчи асарлар кутадилар. Унга инсон меҳрини куйлашда янада тиниқлик ва теранликни ният қиладилар. Инсон меҳрини куйлаган адиб ҳамиша халқ меҳрига сазовор бўлаверади.

М. МАНСУРОВ,
М. САФАРОВ.

реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИ БАЗАСИДАГИ
128-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978—1979 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИ ПРОГРАММАСИ БЎЙИЧА

Ҳаракатдаги трамвай ва троллейбуслар составларининг электр ускуналари ва радиоаппаратураларини тузатиш бўйича слесарь-электрик, тортиш подстанцияси диспетчери, саноат ва электр ускуналари бўйича электромонтёр.

Ўқишга ўрта маълумотли 17 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Контакт ва кабель тармоқларининг эксплуатацияси ва ремонти бўйича электромонтёр, тортиш подстанцияларининг эксплуатацияси ва ремонти бўйича электромонтёр.

Ўрта маълумотли 17 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади.

Трамвай вагонларининг ҳайдовчилари, троллейбус ҳайдовчилари.

Ўрта маълумотли 17 ярим ёш ва ундан катта ёшда бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Енгил юк ва махсус автомашиналар ремонти бўйича автослесарь.

Ўрта маълумотли 17 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 1 йил.

ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ ПРОГРАММАСИ БЎЙИЧА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР ҲАР ОЙДА 30 СЎМДАН СТИПЕНДИЯ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ПРАКТИКАСИ ДАВРИДАГИ ИШ ҲАҚИНИНГ 33 ПРОЦЕНТИНИ ОЛАДИЛАР:

ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТЛАРИ ПРОГРАММАСИ БЎЙИЧА

Трамвай вагонлари ва троллейбусларнинг электр ускуналарини ремонт қилиш бўйича слесарь, электрик, ҳаракатдаги трамвай ва троллейбуслар ремонти бўйича слесарь, контакт ва кабель тармоғининг эксплуатацияси ва ремонти бўйича электромонтёр, металл бўйича токарь, тортиш подстанциясининг эксплуатацияси ва ремонти бўйича электромонтёр.

8-синф ҳажмида маълумотли йигит-қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 2 йил.

Билим юртига қабул қилинганлар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош, ётоқхона ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақининг 33 проценти билан таъминланадилар. Улар трамвай ва троллейбуслардан бепул фойдаланадилар.

Билим юрти қошида кечки мактаб мавжуд.

ЎҚИШ ДАВРИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИЛАДИ.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар техникум ва институтларга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, характеристика, таржимаи ҳоли, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, билим юрти директори номига ёзилган ариза, медицина кўриги билим юртида ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри — 125, Куйбишев район Красновосточная кўчаси 3«а»-уй (62, 73-автобусларнинг «Красновосточная» депоси, 17, 69, 71-автобуслар, 13, 22-трамвайлар, 18-троллейбуснинг «Височовольтний» массиви бекатлари). Телефон 62-34-57.

ИЗЛАНИШЛАР, ТОПИЛМАЛАР

ШОИР XIV АСРДА ЯШАГАН

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қўлёзмалар институтида Ҳиндистонда топилган ноёб манускриптнинг аслини нашр этишга тайёрланмоқда.

Институт директори, филология фанлари доктори, профессор Ҳамид Сулаймонович Сулаймоновдан ана шу фактни шарҳлаб беришни илтимос қилдик:

— Археография экспедициялари чоғида икки марта Ҳиндистонда бўлиб, Янги Деҳли, Бомбей, Калькутта, Мадрас, Жайпур, Алигар ва бошқа шаҳарлардаги музей ва кутубхоналарни кўриш насиб қилди. Ҳаммасидан ҳам мени дўст мамлакатнинг 27 фондида сақланаётган Бобир ва Бобирийларнинг қўлёзмалари қизиқтириб қўйди. Бу танишув фойдали бўлиб, илмий кашфиёт билан якунланганлигини ҳис этиш ёқимлидир.

Ҳиндистоннинг Ҳайдаробод шаҳрида «Саларжон» музейи фондини ўргана туриб, ажойиб фактга дуч келдим. Баёзномада XIV асрнинг охирлари ва XV асрнинг бошларида Шерозда (Эрон) яшаган шоир Хофиз Хоразмийнинг номи ҳам қайд этилган. Дарвоқе, тарих 165 машҳур Ҳофизларни билади. Улардан элликдан кўпроғи шоир бўлиб, қолганлари рассом, музикачи, қўшиқчи, сарқарда, сиёсий арбоб ва дин пешволари бўлган. Айтгандай, «ҳофиз» сўзи ажойиб хотирали киши деган маънони билдириб, бадиий асарларни ёддан айтиб берадиган кишиларни айтишади. Ўз вақтида Шарқда ҳофизлик қилиш алоҳида касб бўлиб, ҳаммага ҳам насиб этавермасди. Кейинчалик ҳофиз сўзи шоирларнинг ҳам таҳаллусига айланиб қолди. Улардан энг машҳури Шамсиддин Муҳаммад Ҳофиз Шерозий бўлиб, ўз ғазаллари билан ўлмас шон-шуҳрат қозонди. У форс тилида 418 та ғазал ёзиб қолдирган.

Ҳайдаробод музейида эса тошкентлик профессор турк тилида ёзилган ҳофиз манускриптини кўриб қолди. Унда 1.052 ғазал, шунингдек кўпдан-кўп рубоий, қитъа, қасида — жами тўққиз назм жанридаги асарлар бор эди. Аммо шоирнинг ҳаёти ва шахсияти ҳақида ҳеч қаерда бир калима ҳам сўз йўқ эди. Қунт билан изланиш олиб борилди. Баъзи мутахассислар бу асарлар Ҳофиз Шерозийнинг форсчадан турк тилига таржима қилинган асарлари деб ишонтирмоқчи бўлишди. Барча 165 Ҳофизга бағишланган илмий асарлар қунт билан ўрганилди. Шундан кейингина ҳозиргача маълум бўлмаган шоир асарига дуч келингани қайд этилди. Ҳофиз Хоразмда туғилиб ўсган, кейин Амударёнинг қуйи этакларига Темур лашкарлари бостириб келганида Эронга кетиб, Ҳофиз Шерозий, Саъдий, Умар Хайём яшаб ижод қилган Шерозда шуҳрат топган...

Ҳофиз Хоразмийнинг «Девон»и ажойиб турк (эски ўзбек тили, ёки чиғатой деб қабул қилинган) тилида — Навоий ижод қилган тилда ёзилган 18 минг назмий сатрдан иборат. Ғазаллардан атиги саккизтаси форс тилида ёзилган. Чамаси, дейди профессор Ҳ. С. Сулаймонов, манускриптнинг ўзи шоирнинг дастхати бўлса керак. Ҳозирча улар Ҳофиз Хоразмийнинг бизгача етиб келган бирдан-бир меросидир.

Шоир асарларининг ушбу нашрида кенг илмий шарҳ берилган бўлиб, унда топилманинг тарихи, тадқиқоти ҳикоя қилинади. Ҳиндистоннинг Жайпур шаҳрида яна бир ноёб манускрипт топилди. У XVI асрга оид бўлиб, дидактик ва фалсафий достон ва новеллалардан иборат. Унинг муаллифи ўн бешинчи асрда яшаб, турк тилида ижод қилган Саид Қосимийдир.

Ш. ЗАЙНИДДИНОВ,

Тошкент.

«Известия», 19 август.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ТЕРМИТЛАРДАН САҚЛАШ

Туркманистон территориясида бинокорлик материалларига махсус модда билан ишлов берилса, биноларнинг «умри» 15-20 йил чўзилади. Туркманистон ССР Фанлар академияси Зоология институтининг олимлари ёғочни термит чумолилардан муҳофаза қилиш самарали воситасини таклиф қилдилар. Шу янгилик жорий этилган Ашхобод ёғочсозлик комбинатининг маҳсулотлари энди шу ҳашаротлардан чўчимайди.

Термитлар Осиё, Африка, Лотин Америкаси мамлакатларида яшайди. Уларнинг баъзи турлари Ўрта Осиё, Кавказ, Украина, Узоқ Шарқда ҳам бор. Улар ёғоч қурилиш деталларига катта зарар етказади.

Туркманистонда махсус экспериментал лаборатория ташкил этилди. Бабадурмаз посёлкаси яқинидаги полигонда минг хилдан ошиқ табиий ва синтетик материалларнинг биологик емирилишларга қарши нечоғли чидамлилиги синаб кўрилади.

ТОШ АСРИНИНГ ҲАЙВОНИ

Яқинда Таймир тундрасидан Ленинградга келтирилган мамонтнинг улкан калласи бундан камида 40 минг йил аввал 50 ёшларида ҳалок бўлган ҳайвонникидир. У фанга маълум бўлган энг катта мамонтлардан биридир. Машҳур зоолог профессор Н. Верещагин ҳозирча шундай хулосага келди.

Илгари хабар берилганидек, улкан мамонт суяклари Хатангидан 100 километр шимолда катта Лесная Россоха дарёсининг соҳилидан топилганди. Тишсиз калласининг вазни 300 килограммга, ғоят бақувват тишининг эни 20 сантиметрга боради. Оёғининг диаметри ярим метрга яқинлашади. Ўша мамонт ботқоқликлардан ҳам юра олган.

(ТАСС).

✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ

МАМЛАКАТ БИРИНЧИЛИГИ:

ЧЕМПИОНЛИК УЧУН КУРАШ

Республикамиз пойтахтида амалий-ўт ўчириш спорти бўйича бошланган мамлакат чемпионати баҳслари бугун ниҳоясига етади. Мухлисларда қизиқиш уйғотаётган бу мусобақада иттифоқимизнинг турли бурчакларидан ташриф буюрган чаққон ва довюрак ўт ўчирувчи спортчилар ўз маҳоратларини намойиш қилмоқдалар. Йигитларни ёниб турган алангани белгиланган муддатда тез ўчириш, гўё юқори қаватларга ўт кетгандек, нарвон билан югурганча чаққон баландликка кўтарилиш бўйича баҳслар олқишга сазовор бўляпти.

Суратларда: чемпионат баҳсларидан лавҳалар.

А. Горокрик фотолари, (ЎзТАГ).

ШАХМАТ

ТАҲЛИЛГА БОЙ ЮРИШЛАР

1975 йилги Р. Фишер — А. Карпов матчи Филиппинда ўтказилиши ва иштирокчиларга 5 миллион доллар миқдорида мукофот фонди ажратилгани тўғрисидаги расмий хабарни кўпчилик ўқиган эди. Ўшанда, қайси бир матбуот агентлигининг мухбири матч мутасаддиларига: бунчалик кўп маблағ чиқарибсизлар?! — деб мурожаат қилганида, улар, Филиппинда юз бериб турувчи табиий офатлар йилига 100 миллионлаб доллар-у, кўпгина одамлар ҳаётини нобуд қилиб турибди. Матчни ҳам ўшаларнинг бири деймиз қўямиз, деб осонгина жавоб қайтариб қўя қолишган эди.

Мана, ҳозирги матч пайтида ҳам мамлакатда қаттиқ довуллар бошланиб, кўплаб вайроналиклар вужудга келибди. Хўш, бу узоқ, кўп ороллардан ташкил топган мамлакатда шахмат қачондан бери маълум экан. Филиппинда шахмат XIII — XV асрларда Шарқий Ҳиндистон мусулмонлари кўчиб келгандан кейин, араб савдогарлари қатнай бошлаган даврда пайдо бўлди. Жанубий ороллардан бири Минданаода кўп шахматчилар эскича шатранж қоидалари билан ўйнайдилар. Европалашган шахматни Филиппинга XVI асрда испанлар олиб келишди. Филиппинда шахматнинг ривожланишида жаҳон чемпиони А. Алёхиннинг 1932 йил бу ерга келганлиги зўр туртки бўлди. У бир неча тахтада сеанслар ўтказди, иккита кичик матч ўйнади. Шундан кейин, мамлакат шахматчилари назарий жиҳатдан жуда орқада эканликларини сездилар.

Мамлакат президенти Ф. Маркоснинг фармойиши билан коллежларда шахмат фан сифатида ўргатила бошланди. Осиёнинг биринчи гроссмейстери худди шу ердан етишиб чиқди. Бу, 26 ёшли Торредир. Энди Филиппин терма командаси йирик мусобақаларда юқори ўринларни эгаллашга муваффақ бўлмоқда. Ана шундай мамлакатда жаҳон чемпионлиги учун матч ўтаётганлиги бежиз эмас, албатта.

Хўш, Карпов — Корчной матчининг кейинги партияларида нималар рўй беряпти. 11 ва 12-учрашувлар ҳам жаҳон чемпионининг бир оз ташаббуси билан давом этиб, охири дуранг бўлди. 13-партияда яна фарзин гамбити қўлланилди. 7-юришдан бошлаб томонлар аввалгиларидан бошқачароқ «кўча»га бурилдилар. Яна 7, 8 юришдан кейин рақиб кучлари бўлажак жангга буткул шайланиб, маневрлар қилишга ўтди. Баҳс мураккаб тарзда бутун тахта бўйлаб давом этди. 30-юришга борганда вазият кескин тус олди. Жаҳон чемпиони шоҳлар турган томонда пиёдаларни алмаштириб, йўлни очди.

Тож талабгори курашнинг 5-соати тугаб бораётганида руҳини бир пиёдага бериб, позицияни янада чигаллаштириб юборди. Ўйин кечиктирилди. Лекин Корчной дам олди. 13-партия бугун ниҳояланади. Кеча эса 14-партия ўйналди.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Фарғона шаҳрида

26, 27 АВГУСТ КУНЛАРИ
1978 ЙИЛГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ ТЎРТИНЧИ ЧИҚАРИЛИШИ БЎЙИЧА

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

ТИРАЖДА 382 МИНГТА ПУЛ ВА БУЮМ ЮТУҚЛАРИ ЎЙНАЛАДИ.

Жумладан, 40 та автомашина, 80 та аравачали мотоцикл, кўп миқдорда гиламлар, гилам поёндозлар ва бошқа қиммат баҳо буюмлар ҳамда йирик пул ютуқлари бор.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!
ЮТУҚЛАР ТИРАЖИДА ҚАТНАШИНГ!

СССР Давлат меҳнат омонат кассаларининг Ўзбекистон республика Бош бошқармаси.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 20/VIII да **Севги ҳақида қисса.**

ХАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА (Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали театри биносида) — 20/VIII да **Келинлар қўзғолони.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Ҳайвонот дунёси — дўстлар дунёси» аттракционининг томошалари.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Эй, бахтли инсон!** (10.30, 13.15, 16, 18.45).

Лейтенант Слейднинг хатоси — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 18, 21.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.30, 19, 20.30), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Пятницкий кўчасидаги қовоқхона — «ЧАЙКА» (16, 20.00).

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
ЛАБОРАТОРИЯЛАР БЎЙИЧА

Сув экинлари: кичик илмий ходимлар — ботаника (2 ўрин), биохимия (2):

микроорганизмларнинг экспериментал-технологияси: лаборатория мудири, кичик илмий ходим (микробиология ихтисоси бўйича);

тупроқ микробиологияси: кичик илмий ходим — тупроқ микробиологияси.

КОНКУРС МУДДАТИ — 5 СЕНТЯБРГАЧА.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143 Тошкент шаҳри, ГСП Академиклар шаҳарчаси.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

20 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — «Зарядкага сафланинг!». 10.00 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 12.00— Қисқа метражли телевизион бадиий фильмлар. 13.00 — «Музикали киоск». 13.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.30 Фильм-спектакль. 16.00 — Халқаро панорама. 16.30 — «Бугун — СССР ҳаво флоти куни». 16.45 — «Хатларингиз асосида». 17.30 — «Киносаёҳатчилар клуби». 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Телевизион бадиий фильм 19.45 — Репортаж. 20.15 — премьераси, 2-серия. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Футбол. «Торпедо» — «Динамо» (Киев).

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Дам олиш концерти. 10.30 — Кўргазма заллари бўйлаб. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — «Учишга рухсат беринг» (бадиий фильм). 14.35 — Кинокўзгудаги ҳаёт. 15.15 — Ўзбекистонда спорт. 15.45 — Реклама. 17.35 — «Юлдузча». 18.05 — «1978 йил — шашка бўйича юлдузлар». 18.30 — «Бугун — СССР ҳаво флоти куни». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Телевизион миниатюралар театри. 20.10 «Ахборот». 20.30 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 —Пахтакорлар учун кўрсатув. 22.15 — Концерт.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

16.30 — Фрунзе кўрсатувлари.

21 АВГУСТ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Мультфильмлар. 10.25 — «Ноаниқлик тўсиғи» (бадиий фильм). 12.05 — «Мўъжизасиз-мўъ ж и з а л а р». 15.00 — Кинопрограмма. 15.55 — Концерт. 16.25 — «Депутатлик ишлари». 17.00 — «Сиз яратган боғ». 17.30 — «Ёшлик» (бадиий фильм). 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.30 — «Учинчи йил — зарбдор йил». 20.15 — «Ўн уч терак кўчаси» (бадиий фильм). 21.30 — «Вақт». 22.00 — Футбол: «Динамо» (М) — «Шахтёр». 23.45 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — Болалар учун кўрсатув. 18.45 — Ўзбек шоираларидан янги таржималар. 19.15 — «Ахборот» 19.30 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Рояль олдидаги суҳбат». 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00.— «КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга!» 22.15 — «Анна Каренина» (бадиий фильм, 1-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Улар 19 да эдилар» (бадиий фильм), 20.15 — «Архитектура премьералари». 20.45 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — Янгиликлар. 20.15 — Жаҳон халқларининг куйлари. 21.55 — Ҳужжатли фильмлар.

Радио

20 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Е. Хатамова ва М. Исомиддинов куйлайди. 9.15 — «Табассум». 10.30 — «Мен севган қўшиқ». 11.15 — Москва. «С добрим утром!». 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — «Беш йиллик илғорлари ҳақида ҳикоялар». 13.30 — СССР Ҳаво флоти ходимлари учун концерт. 14.00 — «Менинг касбим — Пахтакор». 15.00 — «Мактаб ва ҳаёт». 15.40 — «Ҳамза» (спектакль). 17.25 — Қўшиқлар, рақслар, яллалар. 18.15 — «Ёшлик». 19.00 — Москва. Халқаро шарҳловчилар даврасида. 19.30 — «Музикали салом». 20.25 — СССР Ҳаво флоти ходимлари учун концерт. 21.00 — «Табассум». 22.00 — Футбол. «Динамо» (Тб) — «Пахтакор» 22.30 — «Санъат усталари — пахта усталарига». 23.15 — Дам олиш концерти.

21 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Яхши кайфият». 9.15 — «Ленинча радиолекторий». 9.30 — Концерт. 11.15 — Институт ва лабораторияларда. 11.30 — М. Равель. «Болеро». 12.00 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — «Ем-хашак жамғариш давом этмоқда». 13.30 — «Қувноқ сайр». 14.00 — «Ҳосилнинг ҳаммаси машинада терилади». 16.10 — Музикали эшиттириш. 18.15 — «Маҳаллий Советлар ва чорвачиликда маҳсулдорликни ошириш масалалари». 18.30 — Москва. «Инсон ва қонун». 19.40 — «Шу ҳафтанинг энг муҳим сиёсий воқеалари». 19.50 — С. Йўлдошев чалади. 20.25 — Футбол. «Пахтачи» — «Зарафшон». 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.30 — М. Зокиров. «Оташин публицист». (суҳбат). 22.30 — Лирик концерт. 23.20 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000 ГСП. Тошкент, Ленин проспекти 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05. секретариат — 33-72-83, 32-53-06. БЎЛИМЛАР партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси— 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15. 32-53-70: адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24. ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27. хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24; Бухоро — 3-31-42. Қашқадарё — 38-42; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85, Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02630. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д. — 191.